

قىزىل صحىفه ئر

آذربايجان خالقى نين مىلى آزادلىق يولوندا موباريزه سى
تارىخىندن

مىر جعفر پيشه ورى

آذربايجان دموكرات فىرقه سى مركزى كومىته سىنىن صدرى و
آذربايجان مىلى حوكومتى نين باش وزىرى

تبرىز علميه مطبعه سى 1324-1946

دوردونجو بؤلوم

(دورد بؤلومده حاضىرلايان: آچىق سوز)

دوردونجو بۆلومونون ديزيني

(دورد بۆلومده حاضيرلايان: آچيق سۆز)

خالق قاغيغيسي ايشيميزده بيرينجي يئر توتمايدير

بارا دئيل بؤيوك خيانتين كيچيك تظاهوراتينداندير

عزيز هموطنلر!

بولودلار چكيلير فضالار ايشيقلانير

قارداش قاني توكولمهسين

مجلس ميلي تشكيلي موناسيبتيله

آذربايجان هئيات ميلي نومائندهلرين مركزين نومائندهسي آغايي بيات ايله مولاقات و موذاكيرهلري

مركزي حوكومت نومائندهسي ايله آپاريلان دائيشيقلار حاقيندا

آذربايجان مجلس موسيسان ميلي سى نين بيانيه سي آذربايجان ميلتينه و عموم ايران خالقينا!

مجلس ميلي ميز دن نه گوز له نيلير

آذربايجان مجلس ميلي سينده

آذربايجان ميلي دولتي نين تركيبي

آذربايجان ملي حكومتينين پروقرامى

آذربايجان ميلي دولتي نين اعلاميه سي

آذربايجان مجلسي ميلي سى نين داخيلي نظامنامه سي

آذربايجانين داخيلي دولت رييسي ايله تبريز پادگانى رماندهى آراسينداكى قرار دادين متنى

تبريز پادگانى اوز اسلحه سيني يئره قويدو

۳- جو لشگر سربازلارین قاجماغی و موتواری اولماغی

دونن گنجهکی آتیشمالار

آذربایجان ماعاریف وزیرینین امریهسی نؤمره 1

تبریزده آذربایجان دؤولت دارولفونونو تشکیلی حقینده آذربایجان میلی حؤکومتینین قراری

دیل حقینده آذربایجان میلی حؤکومتینین قراری

ینتیم و صاحبسیز اوشاقلارین تربیهسی حقینده آذربایجان میلی حؤکومتینین قراری

آذربایجان میلی مجلسینین ویلایتلر، ماحاللار و بؤلوک انجومنلری

سئچگیسی خصوصوندا 13 نؤمره لی قراری

آذربایجان میلی مجلسینین بلدییه سئچگیسی خصوصونداکی 14 نؤمره لی قراری

آذربایجان میلی حؤکومتینین قراری

مجلس میلی میزین ریاست هئیاتینه

مجلس موسیسان و قانون اساسی حاقیندا مجلس میلی نین تصویب ائتدیگی قانون لایحهسی

خالق قايغيسي ايشيميزده بيرينجي يئر توتمايدير

ايشين سريغ و برق آسا بير صورتده پيشرفتي فيرقه رهبرلرينين باشلاريني ائله قاتميشدير كي، اونلار بعضي يئرلرده اساس وظيفه لري اولان خالق قايغيسيني ده يادلاريندان چيخارماغا مجبور اولموشلار. ژاندارملارين جاهيلانه حرڪتلرينين گوزلنيلمهين بير شكيلده آرتماسي دا قوز بالايي قوز اولوب فيرقه افكار عوموميسيني تاماميله اوز طبيعي يولوندان كنارا چكمكده دير.

بو ناخوشلوق هرگيز فيرقه ميزين خنيرينه دنيدير. ائلين قئيدينه قالب اونون گوندليك احتياجيني دوشونمهين سياسي ايشچي هنج واخت خالقا رهبرليك انده بيلمز. ائله رهبرليك ائدن فيرقه عوضولري گرگ هنج بير زمان بو حقيقتي ياددان چيخارماسينلار. ائلين داباني قيزيشيب آجليق، سوسوزلوق، ايستي، سويوق دوشونمهن ايرملي گندير. بير آن اول اوز مقصدينه يتيشمك ايستير. او آرتيق آيري مخصوصن آني احتياجلا باره سينده دوشونه بيلمير. يوروش اخيردا اونو يوروب مأيوس انده بيلر. اونا گوره رهبرلر بو خطردين غفلت ائتمه موليديرلر. خالقين چورگي، آساييشي و امنيتي باره سيند دوشونمك اونلارين بورجودور. چونكي اونلار خالقين باشي حساب اولونورلار.

ان آغير، ان موشكول، ان جيدي موباريزه زامانيندا بئله فيرقه باشچيلاري اوزلرينين بو بويوك وظيفه لريندن غفلت انده بيلمزلر. ائل اولسون كي، اوز مقصدينه چاتماق اوچون قاني ايستي اولدوغو حالدا بير شئي فدا ائتسين. ولي موباريزه يونگوللشديكن سونرا او آني و گوندليك احتياجلاريني دوشونه جك، اونون رفع ائيلمه سيني باشچيلاردان طلب انده جكدير.

يئرلرده خالقين موقددراتيني ائله آلان فيرقه چيلر ده گوزلريني آچيب بو حقيقتي اولدوغو كيمي گورمه لي و اونا موناسيب تدبيرلر دوشونمه ليديرلر.

دوغرودور فيرقه كند قبياميني ايداره ائتمير. دوغرودور فيرقه نين يئرلي باشچيلارينا دولت ايدارلرينين ايشلريني اوز عؤده لرينه گوتورمك قاداغان ائيلميشدير. بونولا بئله باش وئرن بوتون حاديه لره فيرقه قاباغيندا باشچيلاريميز جاواب وئرمه ليديرلر. فيرقه رهبرلري گرگ وار قوه لري ايله چاليشيب اينه سلاح آلان كندليني اوز يولوندان چيخيب امنيتي خلدلار ائتمكدن ساحلا سينلار. اونو تبليغ ائتمك و باشا سالمق واسيطه سي ايل، پيس ايش گورمك، خالقين مال و جانينا تجاوز ائلمك فيكريندن چكيندير سينلر.

تيجارت مساله سي بيزيم اوچون حيات و مومات مساله سيدير. فيرقه ميز هنج واخت تيجارت يوللارنين كسيلمه سي يا تئلئقراف و پوست رابيطه لر نين قيريلماسينا طرفدار دنيدير. يئرلي فيرقه باشچيلاري بو سياستي هرگيز پوزماياجقلار.

دوغرودور آذربايجاندا بوغدا، اون، ات و ياغ كيمي ضروري شئيلرين چيخارديلماسينا بيز ده طرفداريق. بو آذربايجان اوچون حياتي بير مؤوضوعودور. ايشيسيزليك و علاجسيزليقدان شهرلريميزي ترك ائديب گنتمگه مجبور اولان خالقي بير ده قحطليك و باهاليق ايله فلاكته سالمق اولماز. لئكن بو ساده و طبيعي تدبيره عوموميت وئرمك غلط بير ايشدير.

مثلا بادام، پارچا، خوشكبار، شوشه و ساير تيجارت ماللار نين قاباغيني كسمك اولماز و بونا يول وئريلمه موليدير. تيجارت اولماسا خالق داها فنا بير حالا دوشر. برعكس بيز گرگ چاليشاق شهرلريميزه پول گلسين، ائلين زحمت و رنجي سايه سينده توليد اولان تيجارت ماللاريميزا گننيز بازارلار تاپيلسين. بيز بونون خيلافينا رفتار ائدن جاهيل آدمالاري فيرقه رهبرليگي كي، سهلدير فيرقه عوضولوگونه ده لاييق گورموروك.

"نم منه كور دندي، هر يئنته وور دندي" ايله ايش كئچمز. باشچي گرگ اوز گوردويو ايشين عاقبيتيني و نتيجه سيني دوشونسون. يا اكر اوزونو دوشونمگه و تصميم توتماغا قدير گورمورسه اوزوندين يوخاري اولان مركزي كوميتهدن سوروشسون. ايندي فيرقه ميز بير ميلته رهبرليك ائدير. اونا هر بير ايشدن اول دمير كيمي اينتظام لازيمدير. فيرقه دستورونو پوزانلار ايله آمانسيز بير صورتده رفتار ائيلمه ليدير.

تشكيلاتيميز واحيد بير اينسان كيمي حرڪت ائديب واحيد بير يول ايله گنتمه ليدير. باشلي باشينا اول بيلمز.

خالقین مال و جانینا تجاوز ائتمک اولماز.

فیرقهنین امر و قراری اولمادان هنج بیر تازا ایشه ال وورماق یاراماز.

بوینو یوغولوق. بد مستلیک و سایر آچاق حرکتلره ایمكان وئرله بیلمز. خالق قایغیسی دئدیگیمیز سؤزون معناسی بودور.

میر جعفر پیشه‌وری

("آذربایجان" شماره 70، آذر 13، دنکابر 4)

بارا دئییل بوئوک خیانتین کیچیک تظاهوراتینداندیر

یئکشنبه گونو آخشام گۆی مجید یانیندا قورولان قانلی صحنه‌نی بعضیلری بارا حساب ائدیبلر کی، بو فاجیعه نی وجودا گتیرنلر اؤز جانلارینین قورخوسوندا آتش آچماغا امر وئرمیشلر.

بو دوغرو دئییلدیر. تئهران رادیوسونون اخبارینا قولاق آسانلار بیلیرلر کی، نئچه دفعه سرلشگر ارفعین ایشاره‌سیله مرموز و خیائانه فرمانلار وئرلمیشدیر. هاما گون ناهار چاغی تکرار ائدیلن صریح و آشکار فرمانی دا رادیو خبرلرینی ائشیدنلر قطع اونوتمامیشلار. بو خبر موسقیمن آتش فرمانی اولدوغو دا بللیدیر. بو فرمان ایله آخشام ایتیفاق دوشن حادیثه نین موسقیم رابیطه سی واردیر. بیناون علئیه آذربایجانین امنیتی و آسایشینی ایخلال ائتمک اوچون چکیلن خیائانه نقشه‌ده بو عملی بیر باشلانغیچ حساب ائتمک اولار.

حادیثه ایتیفاق دوشن زامان شخصی لیباس گئییب شاه حوسئین دسته‌سینی ایداره ائدن افسرلر ده خالقین نظریندن مخفی قالمامیشدیر.

ورهرام ایله درخشانی بو واسیطه ایله شهره آشوب سالماق و آزادیخاهلاری تهدید ائتمک اوچون بیر اوخ ایله ایکی نیشان وورماق ایسته‌میشلر. ولی اونلار او قدر جاهیل، او قدر دوشونجه‌سیز، او قدر نالاییق آداملار دیرلر کی، محیط و زامان و مکانی ابدن آنلاماغا نایل اول بیلیرلر.

بیز واختیندا سرهنگ همایون و باشقا ژاندارم رییسلرینه شفاهن و کتب تذکور وئریشیک کی، سیزین باشلادیغیز سییاست خطرناکیدیر. کندلینی سویوب، اوزوب، داغیتماق خئیریه تمام اولماز. قارداش قانی تۆکمک زمینه‌سی حاضیرلامایین.

اونلار انله فیکر اندیردیلر کی، بیز قورخوروق یا اونلار ایله عداوتیمیز واردیر. اونا گۆره کور توتدوغونو بوراخماز مثلئ مویبینه اؤز وحشیانه حرکتلرینی داها دا شیددتلندیرمک و خالقی فیشار آلتیندا قویماغی بیزیم بی طرفانه نصیحتلریمیزی قبول ائتمگه ترجیح وئریدیلر. بو سببه کندلی جانا دویوب آباغا قالدی و ژاندارم بساتینی ساده بیر تکان ایله بوتون آذربایجان کندلریندن سوپوروب ائشیکه تۆکمکه اؤزونو اونون ظولم و اسارتیندن نیجات وئرمله موقوف اولدو.

ورهرام ایله سررتیب درخشانی ده ظن اولونور سرهنگ همایون یولو ایله گنتمک ایستیرلر وایلا سیلاحسیز ساده و بی‌آلایش اهالینی موسلسله باغلاماغین معناسی یوخدور.

اگر مرکزی حؤکومت بو کیمی آچاق و خیائانه سییاستلره خاتمه وئرمر ایسه ایش چوخ پیس یئره چکه بیلر. بو صورتده تمام مسؤلیت اونلارین عؤده‌سینه‌دیر.

اطرافدان آلدیغیمیز معلوماتا گۆره شهر اؤز حوقوقونو مودافیعه ائتمک اوچون قیام ائدن فدایی دستهلری طرفیندن شدید بیر صورتده موحاصره حالیندایدیر. ساده بیر آتش بوئوک بیر حادیثه وجودا گتیره بیلر. فیرقه‌میز خالق ایله یاخیندان تماسدا اولدوغو اوچون اونون روحیه‌سینه کامیلن آشینایدیر. اونا گۆره اود ایله اوینایانلاری خبردار ائدیبلر اونلارا باشلادیقلاری اوینون خطرینی آنلاماغی اؤزونه وظیفه بیلیر.

يئكشنبه گونونون گنجھسي بير گوناھسيز آذربايجانلي اولدورولوب 11 نفر ايسه يارالانميشدير. ورھرام ايله درخشاني مستقيم بو جينايتھ خالق محكمھسي قاباغيندا جاواب وئرھجكلر. ايندي آذربايجان خالقينين دوشونن باشي و موقتيدير ميلي حوكومتي واردير. اونون قانيني بو آسانليق ايله توكمك اولماز.

راديو واسيطھسي ايله آتش فرماني وئرن تئھران و اونو آذربايجاندا ايجرا اندن يالانچي پهلوانلار اوز تكليفلريني آنلاسينلار. خالق اينتيقام چكمكدن صرفنظر انده بيلمز. تبريزده 17 آذر ياراتماق اولماز. ايندي آذربايجان خالقي آياق اوستھدير، اونو ديزھ چوكدورمگھ وادار انتمك ايستمين اوغلانلارين آنالاري آغلار قالار. آذربايجانلي اوز حاقيني اوزونون عزم و ايرادھسي سايسينده آميش اوز ميلي حوكومتيني ووجودا كتيرميشدير.

تئھران اگر بو رشيد و قھرمان ميلتي ارفعلر، درخشانيلر، ورھراملارين هوا و هوسلرينه قوربان وئرمك ايسترسه بويورسون "بو گوي بو دا مئيدان".

مير جعفر پيشھوري

("آذربايجان" شوماره 71، آذر 14، دنكابر 5)

عزيز هموطنلر!

بيلديگينيز كيمي آذربايجان خالقي اوز احتياجاتي نين تاميني اوچون آذربايجاندا ارزاق، اغذيه (بوغدا، ياغ و ساير خاروبار) و زيندگانليق مابئحتاجي نين سودوروننا مومانيعت اندير.

ھنياتي ميلي يھ وئريلن راپورتلارا گوره بعضي اشخاص حئي مال اولتيجاره و خوشكبار و ساير اجناسين سودوروندا دا مومانيعت انديب مال اولتيجاره صاحيبلريني زحمتھ ساليرلار. بونا گوره ھنياتي ميلي يھ آذربايجان اعلان اندير كي،

1- فعلمن آذربايجاندا آشاغيدا يازيلان ارزاقدان سيواي هر جينس و مال اولتيجارھنين گوندريلمھسي آزاد دير و ھنچ كس اونلارين گنتمھ ايشيني مانع اولماغا حاقلي دنئيدير.

گوندريلمھسي ممنوع اولان ارزاق و اجناس فعلمن بونلاردير:

غله (بوغدا، آرپا، اون) ياغ، كرھ، پنيير، يومورتا، تويوق، ات، قويون، قارمال.

2- آذربايجانين داخيلينده ارزاق و خاروبار و مال اولتيجارھنين حمل و نقل كوليتمن آزاد دير. كندلردن شھرلرھ حمل اولونان هر شئي آزاد دير و حملينه مانع اولانلار تعقيب اولوناجاقلار.

3- شھرلرھ و كندلرھ خالقين موريدي احتياجي اولان خاروبار و اغذيه و اجناسي احتيکار اندنلر آذربايجان خالقينين دشمني سايبليب شديدن تعقيب و موجازات اولوناجاقلار. هر كس هر عونوان ايله بو دستورون خيلافيقا ايقدام انده، ھنياتي ميلي طرفيندن تعقيب و شديدن تنبئھ و موجازات اولوناجاقدير.

آذربايجان ھنياتي ميلي ريسي- حاجي ميرزه علي شېبوستري

1324 جو ايل، آذر، نؤمره 5

("آذربايجان" شوماره 70، آذر 13، دنكابر 4)

بولودلار چكيليير فضالار ايشيقلانير

خالقimizين قليبندن قالخان شوعارلاريميز دونيادا بومب كيمي گورولدادي. بوتون اولكله رين رادبولاري بيري- بيريندن آلدقلا ري خبري جورجور تفسير و تعبیر ايله اينتیشار و نریب بشریتین افکارینی وطنیمیزه معطوف ائتمکله فضانی قارانلیق و ایبهام بولودلاری ايله بیر صورته مستور ائتدی کی، دونیانین بویوک دؤولترلی بئله هیجانا گلیب رسمی یادداشلاری ايله یئکدیگرینه موراجیعت ائتمکله مسالهنی آیدینلاشدیرماق مجبوریتینده قالدیلار.

البته، بو ایشده تئهران ایرتیجای مطبوعاتی و زور ايله ایش باشینا کئچن قوجالیب ایریمیش ایرتیجای هئیکلی، یعنی صدرولاشراف کابینه سی، ائی، قانی، ایلیگی و سوموکلری بیگانهلرین مالی اولان سرلشکر ارفع و اونون اعوان- انصاری بویوک رول اوینادیلار. فاشیزم و ایرتیجای روحو ايله تربیت ائدلمیش آنقارا رادیوسو و همچنین ایران ایرتیجای نین اینانیمیش کؤمگی حساب ائدیلن لوندون اینسپکتورلاری ایسه اولارین دییرمانلارینا سو تۆکمکله دنیا افکار عومومی سینی ایغفال ائتمک، خالقیمیزی یاراشمایان ایفتیرالار ايله تۆهمتلندیرمگه مووقت نایل اولان کیمی گوروندولر.

فیرقمیزین عزمی، ایراده، متانت و ایستیقلمتی سایه سیند، خالق فساداکی قارا بولودلارا اهمیت و نریمیب، باشلادیگی بویوک ایشی تعقیب ائدیپ، سؤزدن ایشه کئچدی. نهایت، بویوک میلی کونفرمیزی تشکیل ائدیپ، اوندان میلی بیر مجلس موسیسان و وجودا کتیرمکله دونیانی واقع اولموش بیر عمل موقابیلینده قویو.

بو بویوک ایشدن سونرا میلت بولودلاری داغیتماق، پوچ سؤزلر و مؤهوم ایفتیرالارا بویوک بیر تکان ايله سون قویماقدان اوترو اؤز اعلامیه سینی رسمی صورته بوتون دموکراتیک دؤولتلر، همچنین تئهرانین رسمی مقاماتینا گؤندریپ، بو واسیطه ايله اؤزونو عالمه تانیدیپ. اساس سؤزلرینی دئدی. اعلامیه میز خالقیمیزین قلبی کیمی صاف، ساده، راست و سلیس بیر دیل ايله یازیلدیگی اوچون ایستر داخیله، ایستر ایسه خاریجه درین بیر تاثیر بوراخی.

اونون معنالی سؤزلری واسیطه سی ايله دنیا بیلدی کی، بیزیم ایدیعالاریمیز طبیعی و طلباتیمیز قانونیدیر. بیز عاصی و شوریش طلب دئییلیک. ایران میلتی نین ده ایستیقلال و تامامیتی ايله ایشیمیز یوخدور. ساده بیر صورته اؤز انومیزین ایدارهنی اؤز الیمیزه آلماق ایستیه ریک. بو جهندن بیر- ایکی موغریض و موقتین یالانچیلاردان باشقا بوتون دنیا رادیولارینین لحنی دیشدی. حتا بعضیلری بیزیم حاق سؤزلریمیزدن طرفدارلیق ائتمک اوچون ععادیلانه و مونصیفانه دلایلر بئله بیان ائتدیلر.

داخیله ایسه ایرتیجای مطبوعاتین زهرلی اینتیشاراتی گؤندن- گونه ضعیف نشیب، بی طرف و آزادیخاه روزناملر حقیقتین اوستونو آچماقلا اؤز میلی وظیفه لرینی انجام و نریر و بیزیم میلی ایشیمیزی خالقا تانیتماق ایستیه ریلر.

آزادلیق و دموکراتلیق اساسلارینا وفادار اولان جبهه یی آزادی روزناملری ايله شه ریوردن سونرا ایران اوفوقونده دان اولدوزو کیمی پارلاماغا باشلایان «ایران ما» روزنامه سی ایندی بیزدن جیدی صورته حیمایت ائدیپ، ریضا خانین آچاق نؤکری و موختاری نین کثیف خفیه سی اولان مسعودی لرین اولرینین ماسکاسینی بیرتیر و اولارین خالقیمیزا نیسبت بسله دیکلری خایانه فیکرلرینی ایفشا ائدیرلر.

آرتیق بوتون ایران آزادیخاهلاری اوچون بیزیم توتوغوموز یولون دوز اولدوغو باره سینده شوبهه قالمامیشدیر.

آزادیخاه مطبوعات جیدی بیر صورته دؤولتی تنقید ائدیپ، چوخ دوغرو اولراق دئییر: «آذربایجان مسالهنی آذربایجاندا فقط حل اولابیلر. دؤولت بو داخیلی و میلی مسالهنی خاریجه چیخارماقلا ایرانین ایستیقلالیت و میلی حاکیمیتی خلدار ائدیر.

مخصوصن فداکار تئهران یازیچیلاری خاریجی دؤولتلرین بو خصوصدا قویاردیقلا ری گورولتویا اعتیراض ائدیپ اولارلی بو ایشه قاریشمالارینی زاید، بلکه غئر ععادیلانه گورورلر.

ریضا شاهدان قالان اوغورلوق پوللاری ايله تئهران وکیلی چیخان دوکتور عبدی نین اراجیفی بویوک خیانتکارلیغینین قایا تظهورلریندن بیرسیدیر کی، 14- جو مجلسین چیرکین و کثیف سیماسینی آچیق بیر صورته نشان و نریر و بو خاین جمعیتین هارادان سو ایچدیگینی آچیب خالقا گؤستریر.

آزادیخاه مطبوعات ایسه دؤولتدن آذربایجان خالقینین قانونی و طبیعی حاقینی و نریمگی طلب ائدیر و اونو بیر میلت تانییب اؤز داخیلی اوموراتینی ایداره ائتمگی طبیعی بیر حاق آدلاندیریر.

بوندان علاوه تئهراندان گلن مؤتمد اشخاصین ایظهاراتینا گۆر، ایندی بوتون ایران خالقی اۆز نیجات و سعادتینی بیزیم میلی حرکتیمیزدا گۆرور و اورک. دؤیونتوسو ایله بیزیم موفقیتیمیزی آرزو اندیر.

حتا جنوب شهرلردن گلیب الیمیزه چاتان مکتوبلاردا بئله، خالقیمیزا، فیرقه‌میزه و ایشیمیزه بؤیوک امید حیس لری نظره چارپیر.

بونلارین هامیسی گۆستریر کی، آرتیق توفان کئچمیش و فضالار قارا بولدولاردان تمیزلنمگه باشلامیشدیر، بوندان سونرا ایرتیجای قوولر نه قدر جان آتیپ چالیشسالار، اۆز ضررلرینه تامام اولاجاقدیر. آرتیق دنیا بیزی تانیمیش و حاق سۆزوموز قولاقلارا یول تاپمیشدیر.

میر جعفر پیشه‌وری

("آذربایجان" شماره 72، آذر 15، دنکابر 6)

قارداش قانی توکولمه‌سین

فیرقه‌میزین و هئیات میلی‌نین جیدی ایقدماتی سایه‌سینده بو گونه قدر شهرین امنیتی حیفظ اولونوب، مؤوقعدن ایستیفاده ائتمک ایستین اشخاصین ناروا حرکتلرینه ایمکان وئرلمه‌میشدیر. بونو اؤزونون منافعینه موخالیف گۆرن دؤولت مأمورلاری آخیر واختلاردا جوربجور خایانه تشبوتلره ال آتیر و شهریمیزین آسایشینی پوزماق ایسته‌ییرلر.

مئلن، بونلار اؤزلری ده بیلیر کی، آذربایجاندا ژاندارملارا نیسبت شدید حیس تنفور ووجودا گلیمیشدیر. بونا باخمایاراق، کندلرده سیلاحلارینی فداییلره تسلیم اندیب شهره گلن ژاندارملاری دوباره سیلاحلاندیریب شهرین خیابانلارینا دولدورور و یا اونلارا غنیریرسمی لیباس گئییندیریب کوچلرده خالقی تهدید ائتمک کیمی آلقاق و یاراماز وظیفه‌لره موعین اندیرلر. هامی بیلیر کی، سربازلاریمیز و خیردا افسرلریمیزین توجؤهی خالقا اولدوغو اوچون درخشانی ایله وره‌رام اونلاری سربازخانالاردا حبس اندیب اسیر حالیندا ساخلاپیر. بونونلا بئله بعضی شرور و بیچاقچیلارا افسر و سرباز لیباسی گئییدیریب کوچلره گۆندریر. اونلارین واسیطه‌سی ایله خالقی احساساتینی تحریک ائتمک ایسته‌ییرلر.

بیز باشا دوشموروک ایندی دئربان تبریز شهرینده نه‌یه لازیمدیر؟ مادام کی، سربازلارا سربازخانادان کنارا چیخماغا یول وئرلمیر، دئربان کیمی جلب انده‌جکدیر و اونون خیابانلاردا گزمه‌سیندن خالقی تهدید ائتمکدن باشقا معناسی ندیر؟

بیز چوخ گۆزل بیلیریک کی، تئهران ایرتیجای خالقیمیزین وئردیگی بؤیوک تکان واسیطه‌سی ایله موتزلزیل اولوب، قورخودان تئهرانی ترک ائتمگه چالیشدیغی حالدا، آذربایجان خالقینی بیر- بیرینین جانینا سالماق و دونیایا اؤزونو حاق بئجانیب گۆستریمک ایسته‌ییر. بیزه معلومدور کی، درخشانی ایله وره‌رام آذربایجان خالقینین اینتیقام پنجه‌سیندن قاچماق اوچون باهانا آختاریر و بو باهانانی سرباز ایله خالق آراسیندا چارپیشمادان عیبارت بیلیر. بو نوقطه‌یی نظر ایله‌دیر کی، فیرقه‌میز بو گونه قدر اونلارین اوینادیقاری اوپونلارا اهمیت وئرلمه‌ییب گۆردوکلری جسورانه و نامردانه تدبیرلری جاوابسیز قویموشدور.

ایندی ایسه وضعیت تامامیله دییشمیشدیر. فدایی دستلری شهرین داروازالارینا سیرایت ائتمکده‌دیر. آرتیق شهرین اؤزو درخشانی و اونون آنلاماز همکاری اولان وره‌رامین احمقانه حرکتلریندن جانا دویموشدور. بئله بیر حالدا، بیز آذربایجانلی سرباز و افسرلری سربازخانالاردا اسیر کیمی ساخلاپیب، اونلاری میلت علنیه‌ینه سیلاح گۆتورمگه وادار ائتمگین خطرینی خالقا بیلدیرمگه بیلیمه‌ریک.

سربازلار و افسرلریمیز، اونلارین قوهوم و اقربالاری بیلاخره بو طیلسمی سیندیریب درخشانی‌لرین خیانتلرینه خاتیمه وئرملی، سربازلاریمیز بیر دفعه سیلاحلارینی توکوب خالقا مولحق اولمالیدیرلار.

آتالاری، آنالاری، قارداش و باجیلاری دموکرات فیرقه‌سی‌نین آزادلیق بایراغی آلتیندا موباریزه ائدن سربازی اوزون مودت قوش کیمی قفسده ساخلاماق اولماز. میلت و وطن یولوندا شرف و ایفتیخار قازانماق اوچون نیظامی پالتار گئین افسرلری احمقانه بیر صورتده قارداش قانی توکومگه وادار ائتمک قاباقدان گئتمز.

گندین بالالارینیزی، قارداشلارینیزی، قوهوم و اقربا، دوست و آشنالارینیزی سربازخانالاردان ایستهمین. قوی سربازلارین اوزلری بو شرافتمندانه قدمی گؤتورسونلر.

بؤیوک فرانسا اینقیلابی، بؤیوک روسییا اینقیلابی، بیلاخره دونیادا وجودا گلن میلی اینقیلابلاردا سربازلارین گؤتوردوکلری قهرمانه قدماتلری اونلارا قاندرین. سرباز همیشه میلت ایله اولموشدور. افسرین ایفتیخاری میلت ایله البیر اولماقدادیر. او، فقط سرحدلرده دوشمن ایله ووروشا بیلر. داخیلده میلتین پوشتیبانی گرک اولسون. بیز بیلیریک، سربازلار و افسرلریمیزی غفلتده ساخلاماق اوچون، اونلارا روزنامه اوخوماق و مملکتین حالیندان خبر توتماق ایمکانی وئرملر. لاکین میلتین گوج و قودرتی قالا و دیوار آنلاماز. هر واسیطه و هر یول ایله اولور- اولسون اونون فیکری یئرینه یئتیشر و ایستهدیگی نتیجینی حاصل ائدر.

سبز گندیب سرباز و افسرلریمیزی باشا سالین، اونلارین میلی وظیفه لرینی شرح وئرین. آزادیخلار آراسیندا اونلارین یئرلرینین بوش قالدیغینی گؤسترین.

قوی قارداش قانی تۆکمکه اوزلرینه شان و شرف قازانماق ایستهمین خاینلرین عالی بوشا چیخیب بورونلاری ازلیسین.

آذربایجانین سرباز و افسرلری بیزیم قارداشلاریمیزدیر. بیز اونلاردان قارداشلیق گؤزله بییریک. گرک چالیشب، آزادلیق دوشمنلرینین اللرینه آلت اولماسینلار.

حتا ایسفاهان، شیراز و تهرآن سربازلاری دا آذربایجان خالقینین اوزونه آتش آچماق ایستهمیرلر. اونلار دا بیزیم بؤیوک ایشیمیزدن اوزلرینه نیجات و آزادلیق گؤزله بییرلر.

سربازخانلار چوخ تئز بیر صورتده حبسخانا و زیندان حالیندان چیخمالی، سربازا خالق حرکاتیندا شیرکت ائتمک ایمکانی وئرلمه لیدیر. سرباز و شرافتلی افسرلرین روحو بیزیمله دیر.

بیز اونلاری اوز سیرالاریمیزدا گؤرمک ایستهمیریک. یاشاسین آذربایجانین غیور و آزادیخاه سربازلاری! جاوان و فداکار افسرلریمیز! آذربایجان سیزدن امید گؤزله بییر، دموکرات قارداشلاریز سیزی کؤمگه چاغیریر!

میر جعفر پیشه‌وری

("آذربایجان" شماره 73، آذر 16، دنکابر 7)

مجلس میلی تشکیلی موناسیبتیله

اینتیخابات موفقیته باشا چاتیب مجلس میلی نوماینده لری بیر- بیرین آردینجا مرکزده توپلانماقدادیرلار. بو بؤیوک ایش فیرقه میز اوچون بؤیوک بیر آزمایش ایدی. فیرقه اینتیخابات تبلیغاتینی چوخ بؤیوک موفقیته آخیرا آپاردی. اصلن اینتیخاباتین اوزو خالقی جلب ائتمک، جاماعاتا فیرقه و میلی هئیاتین مقصد و مرامینی آندیرماق اوچون گنیش تبلیغات واسیطه سی اولدو.

دوغرودور، میلتیمیز چوخ اوزون مودتدن بری اوز میلتینی حیس اندیب، آشکار و غیری آشکار، عمدی و غیرعمدی اولماق اوزره، زامان و مکانا گؤره اوزونون آزادلیق و موختاریتی یولوندا مباریزه آپارمیشدیر. لاکین بونلارین هامیسی بو اوج آی مودتینده آپاریلان مباریزه قطن موساوی توتولا بیلمز. ایندی آذربایجانلی سریع بیر صورتده آپاریلان سچکیلر و اونلاردان بحث ائدیلن مسالهلر واسیطه سی ایله حقیقی بیر خالق و تام معناسی ایله مدنی و حساس بیر میلت مقامینا یئتیشمیشدیر.

مین ایلرله تاریخه مالیک اولان ایران دؤولتینین آرخاسیندا بو گون اون مین نفر تاپماق اولماز. جاوان دؤولتیمیز ایسه باشینی اوجالیدیب، ایفتیخار ایله دنیه بیلر کی، بو گون اونون آرخاسیندا میلیونلار ایله کیشی و خانیملار قان تۆکوب، اولوب، اولدورمگه ایفتیخار ایله حاضریدیرلار.

بو ایش میلتین قلیبندن چیخمیشسا دا، فیرقه میزین اونو تشکیل ائتمکده بؤیوک خیدمتی اولموشدور.

خالقimiz حاقشوناس و صاف اوركلي بير خالق اولدوغو اوچون عملن اوزونون مردليگيني گؤسترمله فيرقهين شوعارلاريني ايستيقبال ائتمك، اونون گؤسترديگي ناميزدلره راي و ئرمك و اونون ايستهديگي تدبيرلري جان و ديل ايله اجرا ائلمك يولوندا بؤيوك قءملر گؤتوردو.

بوتون آذربايجاندا فيرقهين گؤسترديگي كانديدلرين اينتيخاب اولونماسي خالقين فيرقهيه اولان اعتمادييني و ايناميني ثوبوت ائتمكدهدير. آرتيق، خالق شخصيتلر دئييل، فيرقهيه اينانير و اونون آدينا و بهايصطيلاح اونون ماركاسينا راي و ئرير. بو ايسه، يئني و جوان بير فيرقه اوچون بؤيوك موفقيتدير.

چوخ يئره كندليلر چوخ ساده بير صورتده «بيز دموكرات فيرقهسي گؤسترن كانديدلردن باشقاسينا راي و ئره بيلميريك. فيرقه كانديدلري ايمتاحاندان چيخميش آءاملار اولماقلا برابر، فيرقه قارشيسيندا مسؤل اولدوقلاري اوچون، بيزه خيانت انده بيلمزلر» دئييب اوز رايلريني سانديقلارا توكموشلر. كندلينين منطقي تاماميله دوغرو و دوشونولموش بير منطيقدير. ميلتينه رهبرليك ائتمك ايديعاسيندا اولان بير فيرقه بئله ده اولمايدير.

تك كندلي دئييلدير، شهرده و بي طرف جاماعات، مخصوصن كسبه و توجار دا ساده بير صورتده كندليلرين منطقي اوزره رفتار ائديب، فيرقهين گؤسترديگي كانديدلره راي و ئرميشلر.

بو واختا قدر ايراندا بو گؤرولمهيمش بير ايش اولدوغو اوچون، بيز ميلتين گلهجگي اوچون بونو فالنيك حساب ائديريك. ميلت نه قدر مونظم حركت ائدرسه، نه قدر اوزونون فيرقهسینه و باشچيلارينا آرتيق اينانا بيلرسه، بوز او قدر تئز بير صورتده اوز آرزولارينا يئتشمگه موفوق اولار.

مجلس ميلي ميتره بير موسيسه اولدوغو اوچون اوندا جوريجور نوقصانلار اولاي بيلر. بونو بيز هرگيز اونودا بيلميريك. لاكين بو مجلس عموم خالقا داينايب تزه بير دؤولت ياراتماق و ميلي موختار يئتميزين بيناسيني قويماق كيمي آغير و موهوم وظيفه داشيديغينا گوره، اولدوقجا جاليب توجوه، اولدوقجا بؤيوك بير مجلسدير. اورادا دانيشيلان سؤزلر و چيخاريلان قرارلارين خالقا يئتيريلمهسینه آرتيق درجهده اهميت و ئرمك لازيم گلير. گرگ روشنفيكير و ضيالي جانانلاريميز، مخصوصن يازي و مطبوعات ايله مشغول اولانلار بو يولدا بؤيوك فداكارليق گؤسترسينلر.

بيز گرگ اوزوموزو ميلتيميزه و بوتون دونيا ميلتلرينه تاندييب، اولكهميزي ايداره ائتمگه لاييق اولدوغوموزو ايثبات ائدك.

بونو دا مجلس ميلي ميتره گؤزله بيريك.

مير جعفر بيشه وري

("آذربايجان" سوماره 74، آذر 18، دنكابر 9)

آذربايجان هئيات ميلي نومائندهلرين مركزين نومائندهسي آغايي بيات ايله مولاقات و موداكيره لري

اولجه دن تعيين اولونموش واخ و قرار موجبينه دونن سحر ساعات 10 دا يعني شنبه گونو آذر آيين 17 ده آغايي سراجمير (دوكاولدوله) نين منز يلينده هئيات ميلي نومائندهلري ايله آغايي بيات آراسيندا مولاقات عمله گل ميشدير.

بو مولاقاتين ضيمنينده هئيات ميلي نومائندهلري ايله مركزي حؤكومت نومائندهسي آغايي بيات آراسيندا بير سيلسيله رسمي موداكيرات اولموشدور كي، بو موداكيره گون اور تادان بير ساعات سونرايا كيمي ايدامه تاپ ميشدير.

آبان آييني 29 و 30 دا آذربايجان موسيسان مجلسي نين تصويب ائنديگي آذربايجان ميلتي نين تقاضالاريني هئيات ميلي نومائندهلري مركزي حؤكومت نومائندهسي آغايي بياتا يئتيريب اونا تذكور و ئرميشلر كي، اگر مركز بو اساسي تقاضالار ايله موافقت گؤسترسه جوزي مسالهر اطر افيندا موداكيراتين چتينيگي اولماياجاقدير.

ولي آغاين بيات و دولتشاهي اصرار انديردير كي، اول جوزي مسالهر اطرافيندا موافيق حاصل ائتمك سونرا اساسي مسالهره كئچمك.

بیز بو موذاکیراتین تفصیلینی گلجکده اوخوجولاریمیزین نظر دیقینه یئتیرمگیک.

("آذربایجان" شماره 74، آذر 18، دنکابر 9)

مرکزي حوکومت نوایندهسي ایله آپاریلان دانیشیقار حاقیندا

تئهران حوکومتي عجب بیر مؤوجودور. بیر طرفدن مسالهنی بئرینده حل ائتمک مقصدي ایله شهریمیزه عالیروته بیر مأمور گؤندریب میلی هنیاتیمیزله رسمن موذاکیرهیه گیریر. او بیری طرفدن مجلس و مطبوعاتدا بیزیم میلی حرکتیمیزین علنیهینه شدید هیاهو قالدیریب باشیمیزین اوستوندن خارجه اولکلره ال اوزادیر، بیگانهلردن ایستیمداد ائتمکله ایران جامعاتینین حاقی حاکیمیتینی ایخلال اندیر.

بیز مرکزی دولت نوایندهسي آغایی بیاتا چوخ آچیق صورتده میلتیمیزین عزم و ایرادهسي سایهسینده ووجودا گلن میلی مجلسی موسیساتیمیزین خلل ناپزیر قرارلارینی و اونون بوتون دونیايا اعلام ائدیگی اعلامیهسینی شرح وئریب دئدیگ: آنجاق بیزیم میلی موختاریتیمیز تامین ائدیگی حالدا دولت نوایندهسي ایله دانیشیغا گیریشیب مرکزله اولاجاق ایرتیباطیمیزین حودونو تعیین ائده بیلریک. بو اساسی قبول ائتمهمن اول دانیشیلان سؤزلر و ائدیلمن موذاکیرهلرین فایداسی اول بیلمز.

آغایی بیات شخص بیزیم حاقیمیزا اعتراف ائدیب اوصول فیکریمیزین و پرنسیپلریمیزین صحیح اولدوغونو قئید ائدیگی حالدا اونون اطرافیندا آیدین و آچیق بیر سؤز دئییه بیلمهدي.

او ایستیردی سؤز ایله بیزیم اصل مقصودوموزو یویوب، تمیزلهیب میلی موختاریت عونوانینی آرادان آپارسین. اونون دانیشیقارلی قطع اؤز ووجدانینین صداسی دئییلدی. ایختیاراتی محدود و ال آغایی باغلی بیر آدم کیمی چابالاییب دوردوغو یئرده قالیر، وختی تلف ائتمک اوچون جوزیات اوزرینده اوزون- اوزادی موباحیتهیه گیریدی.

نهایت نوایندهلریمیز اونا وضعیتی اولدوغو کیمی تصویر ائدیب آیدین بیر لیسان ایله میلتین اؤز حاقینی آماغا قادیر اولدوغونو و بو حاقی آماق یولوندا تامام وارلیغی ایله موباریزهیه گیریشدیگینی اونا آنلادراق دئدیلمن "خالق واحد بیر شخص کیمی آیاغا قالدیب اؤز میلی حوکومتینی قورموش، اؤز موقددراتینی الینه آلمیشدیر. بوتون میلت میلی کونقره (مجلسی موسیسان) طرفیندن اینتیخاب اولونان میلی حوکومتین (هنیاتی میلی) آرخاسیندادیر. بو گون- صاباح مجلسی میلمیز آچلاجاق، قانونی و رسمی حوکومتیمیز تشکیل تاپاجاق، ایراندان آیریلماق شرطی ایله آذربایجانین داخلی ایشلرینی ایداره ائتمگه شروع ائدهجکدیر. تئهرانا وختیندا ایتیلای وئریلمیشدیر.

او گون قازانماق و وختی تلف ائتمکله ایشی اؤرت- باسدیر ائتمک فیکریندهدیر. بو ایسه چوخ سفیهانه بیر سیاستدیر. مرکزی حوکومت بو گون بیزیم اوزاتدیغیمیز الی دالی قایتارماق ایسترسه آرتیق او ال بیر داها اوزانماز. بو دا مرکزی حوکومتین بویوک و اساسی خیانتلریندن اولوب قالار.

آذربایجانلی اؤزونون ایستعداد و لیاقتینی بوروزه وئرمیش و آز بیر زاماندا بویوک بیر فیرقه و آرخالی بیر حوکومت ووجودا کتیرمیشدیر و اونو دا ساخلاماغا قادیر دیر."

بیلاخره موذاکیرات موعین بیر نتیجهیه مونتهی اول بیلمهمن خاتمه تاپدی و ثابت اولدو کی، حقیقت امرده دولت آغایی بیاتی ایش حل ائتمک اوچون دئییل، اونو تاریکلشدیرمک، بو واسیطه ایله خالقین گؤزوندن پرده آسماق اوچون آذربایجانا اعزام ائتمیشدیر.

آغایی بیاتین حوسن- نیتی و مثیلی بو ایشلره اونون اؤزو اوچون آجی بیر تاسوفدن باشقا نتیجه وئره بیلمزدی. چونکو سو سرچشمهمن بولانلیق اییدی. فهیمی و اونون امثالی همیشه اوینادیقارلی شترنج اوینونو اونون الی ایله قازانماق ایستیرلردی.

بیات او یوندا مهارتسيز بیر آدام دئییلدیر. لاکین طرفین او یون باشلامدان اول اعلان ائتدیگی کیشی اونون مئیدانی نی تنگشدیریب پات دئمک ایله یاخاسینی مات اولماقدان خیلاص ائتمگه و ادار ائتدی. او یونچو بیلر کی، شتر نجه پات باش توو لاما ق دئمکدیر.

مرکزی حؤکومت او یونو اودوزدو.

میر جعفر پیشه وری

("آذربایجان" شماره 75، آذر 19، دنکابر 10)

آذربایجان مجلس موسیسان میلی سی نین بیانیه سی

آذربایجان میلتینه و عوموم ایران خالقینا!

هموطنلر

بو گون بیزیم ایفتیخارلی میلتیمیزین خلل تا پامیان ایراده سی بنله قرار توتوشدور کی، بو گونکو چتین شراییطده مؤحکم بیر عزم ایله اوززونون اونودولماز کئچمیشینه و قدیم مدنیینه وی آزادلیق نئهضت لرینده گؤتوردیو قدملره لایبق اولان پارلاق تاریخی وظیفه سین انجام وئرمکله برابر هر جور مانعی اوز قارشیسیندان قالدیر سین.

آذربایجانین کئچمیش جلاللی عظمتینه لایبق اولان بو بؤیوک مأموریتیه خالقیمیز ایفتیخار ائدیر.

آزادلیق و دموکراسی اوغروندا، هانسی کی، اونو دیفاع ائتمکدن اوترو آزادیخاه میلتلرین رشید اوغلانلاری مردلیکله جانلارینی بو یولدا قوربان ائدیبلر، خالقیمیز بو عزیز مقصدلر اوچون موباریزه آپارماغا یئنه ده ایفتیخار ائدیر.

بیزیم میلتین تاریخی دایمی ایفتیخارات ایله دولودور.

بیزیم بؤیوک اجدادیمیز ماد دؤوره سیندن تا شاه ایسماعیل صفوی عصرینه قدر و مشروطه اینقیلابین باشلانغیچینا قدر آزادلیغی اله کتیرمکدن اوچون خارجی ایشغالچیلار علییهینه قهرمانلیق ایله موباریزه آپارمیشلار و بو قهرمانلیقلار خالقیمیزین تاریخی صحیفه لرینین زینتی دیر.

آذربایجانین غنیرتلی مواهید و رشید اوغللاری، میثلسیز فداکارلیقلارینین نتیجه سینده و مشروطه اینقیلابلاریندا ایستیداد حؤکومتی نین اساسینی و ایرتجاعین سولطه سینی کؤوندن قازاراق، ایران میلتی اوچون آزادلیق و دموکراتلیق آلدیلار. قانون اساسی آذربایجانین شرافتلی اوغللاری نین قانلاری باهاسینا آلمیشدیر.

40 ایل قاباق بیزیم بابالاریمیز جنگ مئیدانلاریندا مردلیکله آزادلیق و دموکراسینی اله کتیرمگه نایل اولموشلار و بو عزیز مئومنی دفعه لرله آزادلیق دوشمنلرینین حیفظ ائتمیشلر.

آما آذربایجان میلتی، هانسی کی، بو قدر مشروطه اینقیلابی نین یارانماسی اوچون حیمایت و دیفاع ائتمک یولوندا فداکارلیق ائتمیشدیر، هنجواخت اوز سونسوز مواهیدلرینین نتیجه لرینین ایستیفاده ائتمه ییب، آزادلیقدان نصیب سیز قالیب و واقعی دموکراسیدان اثر بنله گؤرمه ییب دیر.

اونا گؤره کی، مرکزین مورجع حؤکومتلری آذربایجانا همیشه حقارت گؤزو ایله باخمیش و هر واخت بو تورپاغا موستعمره گؤزو ایله باخیب و هنجواخت آذربایجان ایستعمار ائتمک فیکریندن و بو تورپاغین زحمتکنش میلتینی ایستعمار ائتمکلریندن باشقا آرزولاری اولمامیشدیر. تئهرانین آزادلیق اولدورن حؤکومتی نین هدفی همیشه بو اولموشدور کی،

آذربایجانى ابدى دالى قالمیش شراییطینده ساخالاسین، جهالت و مؤهوماتی بو مملکتده گنیشلندیرسین. و ایرتیجاع عامیللرینی و فلاکتی تقوییت اندیب. علم، مدنیت قاپیلارینی بو یئرین آزیداخه خالقین اوزونه باغلا سین

پارلاق تاریخی سابقهسی و ایفتیخارلی مدنیته اولان بیر مملکت اونون میلیته، میلی آداب و روسومو داغ کیمی مؤحکم دیر و اونون مدنیت چیراغی ایللر بویو قدیم دونیانی ایشیقلا ندیران خالقیمیزی مرکزی مورتجعلر و مدنیتن و تاریخدن و مستقیل شخصیتدن محروم اولان بیر میلت کیمی قلمداد اندیب هر جور ایجتیماعی ایتمیاز لاردان محروم گؤستریب اونا نیسبت اهانتدن و یئنه آچاق نیسبتلردن چکیمه بیبلر.

تاریخ بویو دونیانین ان آباد و جمعیتلی اولان یئرلریندن اولان و دونیانین ثروت منشایی ساییلان وطنیمیزی خرابازارا دؤندریب فقر و فلاکتده دوچار اندیلر.

تئهرانین آزدلیغا ضید اولان حؤکومتی بو تورپاقدان آزادلیغین هرگونه آثارینی اورتادان آپاریب، اونون اینکیشاف و ترقی اوجاغینی سؤندورودور. اؤز لیاقتسیز و آچاق مأمورلارینی حودوسوز ایختیارات ایله آذربایجانى خرابا ائتمگه، آذربایجان میلتین تحقیر اندیب اونون آنا دیلینی و آداب روسومونو اورتادان آپارماغا گؤندرمیشدیر.

اونلارین مقصدلری آنا دیلیمیزی آردان آپارماق، میللیت و مدنیتیمیزین اساسینی موتزلزیل ائتمکدیر. تا بو واسیطه ایله آذربایجانلی اؤز پارلاق تاریخی خاطر لاما سین.

بو خطرلی نقشه نین ایجرا سیندا مرکزین مأمورلاری هر جور فجایع یاراتماقدان چکیمه دیلر.

آذربایجان اوغوللاری یا زیندان گوشه لرینده و یا تونل آلتیندا و یا ایرانین جنوب منطقه لرینین پیس هاوالاریندا تلف اولوب اورتادان گئتدیلر.

ریضاخانین قولدور حؤکومتی موختارینین پولیسی واسیطه سیله آذربایجاندا ایسته دیگینی ائتدی. و بیر چوخ آذربایجانلی ریضاخانین ظولم چکمه سی و موختاری نین اسارت زنجیری آلتیندا محو اولدولار.

ایشکنجه و محرومیت فیشاری حدیندن آشدی.

ریضاخانلار و موختاریلر اورتادان گئتدیلر، آما آذربایجانلی روحی ده اولمه دی، آزدلیق ایشیغی سؤنمه دی.

1320 جی آیل شهریبور حادیثه سی یئتیشدی.

بین المیالی وضعیت ایرانین داخیلینده یاشایان میلتلره ده آزدلیقدان و دموکراتلیقدان ایستیفاده ائتمک شراییطینی یاراتدی. 4 آیلدن آرتیق دیر کی، بو واقیعه دن کنچیر.

بو مودت ایچری سینده آذربایجان خالق دفعه لرله اؤز آزدلیغی نین احیاسی و قانون اساسی نین ایجرا سی اوچون مرکزی حؤکومه موراجیعه اندیب، لاکین هر دفعه یا خوشونت و چوخلو اعتیناسیزلیقلا اوزلشیب و یا قوولوبلار.

بو مودت ایچری سینده آذربایجانلی مرکزی حؤکومتدن سرنیزه، زور، قانون اساسی نین ناپدالانماسی، آزدلیق و دموکراتلیق اوصولونون محو اولماسی و فاشیستی عملیاتدان باشقا بیر شئی گؤرمه میشدیر.

تئهران مورتجعلری آذربایجانى خراب ائتمکله و بو تورپاغین زحمتکش خالقینی ایفلاسا سالماقلا تئهرانین ظاهیری گؤزلیگینه گون بگون توجه اندیب و بیزیم قانونی تقاضالاریمیزی ایستنه زها و اعتیناسیزلیقلا قارشیلامیشلار. آذربایجان خالق قانون ایجازه وئرمیش حده کیمی اؤز قانونی تقاضالارینی تعقیب ائتدی. لاکین مرکزی حؤکومتین منفی جاوابینا راست گلدیلر.

آیدین دیر کی، بنش میلیونلوق بیر میلتین مو قدر اتینا بو قدر اعتیناسیزلیق و اهانت گؤستمک، بو گونکو دونیادا کی، آذربایجاندا کیچیک میلتلر ایستیقلا ل یا خودموختارلیق و یا دموکراتی حؤکومه مالیک اولوبلار، دؤزولمز بیر ایشدیر.

بونا گوره ده 150 مین نفر آذربایجان خالق طرفیندن اینتیخاب اولونموش نوماینده لر آبان آیی نین 29 دا تبریز شهرینده بیغیشیب، آذربایجان میلتی نین بؤیوک کونفره سینی تشکیل وئردیلر.

و بو بؤيوک کونفرمين پولاد تصميرلي تعقيببنده سيز آذربايجان کيشيلري و مردانا آروالارين سسلريني انشيديرسينيز كي، اونلار تامام قوولريله آزادليق و دموکراسي نين برپاسي و ميلتين اساسي نين مؤحکلمه سي و موختاربيتين اله آينماسي اوغروندا قبيام انتميشلر

آذربايجان مجلسي ميلي سي ايسته بير

بو موقدس قبيامين هدي ائه بير اوصولون تقوييتي و مؤحکلمه سيدير كي، اونون موجيبنجه دموکراتيک شرايطينده آذربايجان موختار و آزاد ياشاماغا حاقليدير.

بو مقصودا چاتماق اوچون آذربايجان مجلسي ميلي آچماغي اوللنجي بير ايقدام حساب انديب اونون تاخيرسيز اولراق عملي اولماسيني طلب اندير.

آذربايجان ميلتي اوز وکيللريني مرکزده كي، مجلسي شورايي ميلي يه گوندرمکله برابر لازيم گورور كي، اوز ميلي موختاريتي نين حيفظي و آرزولارين عملي اولونماسي اوچون اوزونه مخصوص بير مجلسي ميلي سي اولسون. بو بير حاقدير كي، آذربايجان ميلتي نين بؤيوک کونفرمسي نين تصويبندن کچميشدير. بيز بو موقدس و مشروع حاقيميزي آلماقدان اوترو وار قوووه ميزله فداکارليق اندهجه بيک.

14 جو مجلس، 15 جي دورمين اينتيخاباتي نين تحريمي ايله قانون اساسيني آياقلاري آلتينا قويوب مشروطيت قارشيسيندا بؤيوک بير خيانتته ايقدام انتميشدير. اوندان اوترو كي، قانون اساسي نين موتيمي نين 7 جي اصلي موجيبنجه " مشروطيتي اساسي جوزان و کوللن تعطيل اولونماز. "

قانون اساسي نين 5 جي اصلي ده آشکار دئيير: " اينتيخاب اولانلار ايکي ايل مودتينه اينتيخاب اولورلار و بو مودتين اولي تامام ويلايت و ايالتلردن اينتيخاب اولموش وکيللرين تنهراندا حاضير اولدوغو گوندن باشلانراق ايکي ايل مودتيدن سونرا تازا وکيللر سئچيلير. و جاماعات کچميشده كي ياخشي وکيللري تازادان اينتيخاب انتمکده موختارديرلار. "

اينتيخابات قانونون 53 جو ماده سي موجيبنجه اينتيخاباتين قورتارماسينا بنش آي قالميش تازا اينتيخاباتين موقديماتي فراهم انديلملي دير.

و اوچ آي اينتيخاباتين قورتارماسينا قالميش تازا اينتيخابات باشلانمليدير و بو ترتيب ايله مشروطيت بير گون بنله تعطيل اولماماليدير. قانون اساسي نين بو اصلي موسلمي اوزره مجلسين خيانتکار اکثريتي طرفيندن 15 جي دورمين اينتيخاباتي نين تحريم انديلمه سي قانون اساسي نين کاميلن موخاليفيدير. بونا گوره آذربايجان ميلتي نين ميلي مجلسي نين مرکزي و مجلس شورايي ميلي نين اينتيخاباتيني اجرا انتمگه مرداناليقلا قبيام انديب موفق اولاجاقدير، بو فداکارليقدان داينماياجاقدير.

آذربايجانلilar بو واسيطه ايله مشروطيت اينقيلابي نين اوصولونا و دموکراسي نين پايدارليغينا نيسبت اوز اييمان و عقيدهلريني گوستريب تصميم توتوشلار كي، آزادليق و دموکراسي دوشمنلرينه اوز پولاد ايرادهلري ايله ديش سينديريجي جاواب وئرسينلر.

ميلت اوزو اينتيخابات فرمانيني صادر اندير

قانون اساسي موتيمي نين 26 جي اصلي موجيبنجه " مملکتين قوه سي ميلتن عيبارتدير " . بو ماده يه گوره اينتيخابات فرمانيني صادر انتمگه ميلتن باشقا بير يوکسک و صالح مقام يوخدور.

بونا گوره ميلتيميز جيدي تصميم توتور كي، اوز رشيد اوغوللارين فداکارليقلارين ثمره سي اولان قانون اساسيني حيفظ انديب و بو قانونون اصلينده ميلته منظور اولان حوققلاري ديفاع انده جکدير.

بو گون آذربايجان ميلتي رشادته و اوجا سسله مجلسي ميلي اينتيخاباتي نين فرمانيني صادر اندير.

آزادلیق قوربالیق ایستهر

آزادلیق قوربان وئرمه دن اله گلمز.

آذربایجان میلیتی اؤز مجلسی میلی سینی قورماق و میلی موختاریتینی، آنا دیلینی، بیلخره بیر حقیقی دموکراسی رژیمنی قورماق یولوندا بو قوربانلیقلاری وئرمگه صمیم قلبدن حاضریدیر.

ایندیکی تئهرانین نالاییق و جینایتکار حؤکومتی بو یولدا اؤز سربازلارینی موجهز اندیب بیزه اعلان جنگ وئریر. وظیفه میزدیر کی، واختی تلف انتمه دن اؤز موباریز و قهرامان سربازلاریمیزی، یانی آذربایجان میلیتینی ایفتیخارلی و غییرتلی اوغوللارینی آزادلیق آلماق و دموکراسی قورماق یولوندا موباریزه مئیدانینا گونده رک. آذربایجان میلیتینی اینانیر کی، شرافتلی افسرلر، گوروه بانلار، سربازلار، ژاندارملار و پاسیبانلار آذربایجان میلیتینی دوشمنلرینن دسیسه لرینه آلدنماییب، زحمتکنش میلتنین پولو ایله آلینمیش اسلحه دن قارداش قانی تۆکمگه ایستیفاده انتمه یه جکلر و هنجواخت اؤز آذربایجانلی باحیلاری، آنالاری، قارداشلاری و آتالارینا کی، آذربایجان میلیتینی سعادتی و آزادلیغی یولوندا موباریزه اندیرلر شمشیر چکمه یه جکلر.

بیز اینانیریق کی، بو موقدس نهضتین تعقیبنده ساییر ایالت و ویلایتلر ده آزادلیق بایراغینی قالدیریپ و ساییر یئرلرین آزادلیقدان محروم قالمیش و سبتم گورموش خالقلاری دا اینتیخاباتین تحریمی سدینی سیندیریپ، تئهران مجلسی نین مورجع و ناصالح اکثریتی نین ضیدینه مجلسی شورایی میلی اینتیخاباتینی باشلابیب، بونولا دا ویلایتی انجومنلرین قورولماغینا ایقدام انده جکلر. آذربایجان میلیتینی ایفتیخار اندیر کی، بیئنه ده مشروطیت اینتیلابی کیمی آزادلیق و دموکراسی یولوندا ایران میلیتینی رهبرلیگینی عؤده سینه گؤتورور.

بونا گوره آذربایجان هنیات میلیسی ایفتیخارلی آذربایجان میلیتینی آدیندان و آذربایجان خالقی نین عموم طبقاتی آدیندان آذربایجان افرادینا دستور وئریر کی، آزادلیق دوشمنلرینن جبهه سینی سیندیرماق و میلتنین موقدس آرزولارینی عملی انتمک اوچون آخیرینجی مرحله یه قدر ایرلی گنتسینلر.

یاشاسین آذربایجان میلیتی!

یاشاسین آذربایجان مجلسی میلیسی!

یاشاسین آذربایجان میلی موختاریتی!

یاشاسین آذربایجانین آنا دیلی!

یاشاسین ایرانین ایستقلالیتی!

" آذربایجان " شماره 75، آذر 19، دنسامبر 10

مجلس میلمیزدن نه گؤزله نیلیر

آذرین 21 ده مجلس میلمیزین ایفتیتاحی گؤزله نیلیر. اولابلسین کی، یوللارین باغلی اولدوغونا گوره اردبیل، خالخال و استارا نوماینده لری گلپ چیا بیلمه سینلر. بونلا بئله اکثریت و اختیفا حاضر اولابیله جکلر.

مجلسین قاباغیند چوخلو اساسلی مسالهلر دورور کی اولارین هامیسیندان اصلن اونون اساسی و داخلی نیظامنامه سینی وجودا گتیرمک ایشلرینی دوزگون یولا قویماقدیر.

بو ایش بیزده سابقه‌سیز اولدوغو اوچون نوقصان اولای بیلر. ولی ایشین بیناسینی قوردوقدان سونرا نوقصانلاری رفع ائتمک موشگول دئییلدیر.

مجلسین قورولوشوندا سونرا میلی موختاریتیمیزی عملی ائتمک یعنی دؤولت وجودا گتیرمک مساله‌سی دورور. مجلس گرك بو مساله‌نی چوخ جیدی و دقیق بیر صورتده حل ائتسین. قطع میلی حؤکومتیمیز دؤولت هئیاتی یعنی وزیرلر کابینه‌سی شکلینده اولمالی. مجلس میلیمیز اوزونون ان فعال، ان معلوماتلی، ان فداکار عوضولریندن اونو تشکیل ائتملی دیر.

دؤولتین برنامه‌سینه، پروگرامنا آرتیق دیقت ائتمک لازیمدیر. بو برنامه خالقیمیزین احتیاجلاری، آرزولاری و تکامل و ترقی پایا و اساسلاری اوزرینده تنظیم ائدیلملی دیر. میلی شوعارلاریمیز، فیرقه‌میزین مرانامه‌سی، دؤولتیمیزین پروگرامینین اساسینی تشکیل ائتملی، خالقا وئرین و عدملری انجام وئریمک برنامه واسیطه‌سینه دؤولته تاپشیرمالیدیر.

هامی بیلیر کی، میلی بیر حؤکومت، میلی مسلح بیر قوه‌یه مالیک اولماسا اوز آرزو و آمالینی اجرا ائده بیلمز و دایم خطرده و تهدید آلتیندا قالار. اونا گوره مجلسیمیز میلی مسلح خالق قوشونی وجودا گتیرمک اوچون دؤولته جیدی تاپشیریق وئرملی، خالق قوتونین تشکیلینی قانون واسیطه‌سینه تامین ائتملی دیر.

بو مسالهلر ظاهرده نظره کیچیک گلیرسه، حقیقت امرده چوخ بویوک و چوخ موهم مسالهلر دیر. ملتیمیزین موقدراتی و وطنیمیزین گلجگی بو مسالهلرین دوزگون صورتده حل ائدیلمه‌سینه باغلیدیر.

میر جعفر پیشه‌وری

«آذربایجان» شماره 76 آذر 20 دنکابر 11

آذربایجان مجلس میلی سینده

آذربایجان مجلس میلی‌سینین 1- جی جلسه‌سی چهارشنبه گونو آذر آیینین 21-ده سحر ساعات 9 یاریمدا رسمن تشکیل تاپدی. عیده‌یی حاصیرین 75 نفردن عیبارت ایدی. ایبتیدا آغای نظام‌الدوله رفیعی مجلسی آچیق اعلان ائدیپ دئدی، بسم الله الرحمن الرحیم، نظر به تقضای اهالی آذربایجان با موختاریت در داخل ایران من بو گون مجلس میلی آذربایجانی آچیق اعلان ائدیرم. الحمد لله بنده بو گون مامور اولدوم کی، آذربایجان مجلس میلی‌سینی آچیق اعلان ائدم. اجازه ایستیرم آغای ولایی ایله بیات ماکویی موقتی مونشی‌گرلیک سیمتینه منسوب اولسونلار. آغای رفیعی‌نین پیشناهادی اکثریتله قبول اولدو.

آغایی قیامی پیشناهاد ائدیپ کی، علی الاصول مجلسین داخلی نظامنامه‌سینی تصویب ائتمک اوچون بیر هئیات ریسه‌یی موقتی لازیمدیر. بونا گوره ده من آغایی پیشه‌ورینی، دوکتور مهتاشی، الهامینی موقتی هئیات ریسه اوچون پیشناهاد ائدیرم.

آغایی قیامی‌نین پیشناهادی اکثریتله قبول اولب هئیات ریسه‌یی موقتی اوز یئرلرینده حاضیر اولدولار.

آغایی پیشه‌وری- اگر اجازه وئرسیز مجلسین نظامنامه‌سینی آغایی ولایی اوخسونلار. من پیشناهاد ائدیرم کی، نظامنامه‌نی اوخودوقدان سونرا تک- تک ماده‌لرینه رای آلیسین.

نظامنامه باره‌سینده هر کسین پیشناهادی اولسا یازیب هئیات ریسه‌یه وئرسین کی، گله‌جکده اونو نظرده توتسونلار.

آغالاردان بیر خواهشیم واردیر، مجلس میلی میتیق دئییلدیر، ال وورماق و اییراز احساسات ائتمک مجلسه یاراماز.

بو قسیم اییراز احساسات مجلس اوچون مونسایب دئییلدیر. اگر بیز ایسته‌یک ایشیمیزی قاباقدان آپاراق گرك مجلسین داخلی نظامنامه‌سینی کامیلن مویراعات ائدک.

آغایی ولایی نظامنامه‌نی اوخوماغا باشلادیلار.

نیظامنامه اوخوندوقدان سونرا آغایی پیشهوری هر مادهنین اطرافیندا گنیش صورتده توضیحات وئردیلر. بعضی مادملر بارهسینده آشاغیدا قنید اولونان شکیلده نومایندهملر طرفیندن تذکورات وئرلیب:

آغایی هاشیم نیا: وزیر و رییس قضیهسی نه جور اولمالیدیر؟ آیا وزیر همامن رییسلرین ایشین گؤرهجک یا آیری ایشه ماموردور؟

آغایی پیشهوری: خنیر و وزارت تشکیل تاپدیقدان سونرا ریاست اولمایاجاق. فقط آذربایجانین طرف شهرلرینده و آشاغی ایدارلرده رییس اولاجاقدیر. بؤیوک ایشلره وزیر رسیدهگیلیک اندهجکدیر.

آغایی معیری: عرض اندیرم و وزارت خارجی اکر تهراندان بیر معااهده یا قرارداد باغلیا کی، بیزیم ضرریمیزه اولاندا نه ائتمهلی بییک؟

آغایی پیشهوری: آغایی معیری نین دندیگندن بئله آنلاشیلیر کی، بیز گرک بو بارهده چوخ دقیق اولاق. هنوز تهران معلوم دئییل بیزیم موختاریتیمیزه نه جور باخیر. اگراو بو بارهده عاقیلانه رفتار ائتمسه اوندان بیزیمله تهرانین مونساییاتی بو مجلسین اوز امرینه باغلیدیر.

باگیق قوروقچیان: آذربایجاندا و وزارت خارجه ده اولمالیدیر. زیرا دؤولت بو گونه قدر آذربایجانیه هر حنیثدن خرابه قویوب اونا بیر ماشین کارخانا تهییبه ائتمهیبیدی. بونا گوره بیزیم گرک خارجی و وزارتیمیز ده اولسون تا اونون موجیبینجه خارجی دؤولترلره داخل موذاکیره اولوب کارخانا و سایر صنعتی شئیلر وارید ائدک.

آغایی الهامی، آغایی باگیق گرک توجه ائتسینلر کی، ایقتیصادیات ایله سیاست خارجی نین چوخ فرقی واردیر. وزارت خارجه اولکه لر ایله سیاسی مونساییات ساخالماق اوچوندور نه تجارت ائتمک اوچون. بونا گوره بیزیم خارجی سیاستیمیزی ایران دؤولتی اوزو ایداره اندهجکدیر. ایقتیصادیاتیمیزی البته اوزوموز ایداره انده بیلرک.

11- جی ماده اوخوندو.

آغایی شاهین دئی: من یوزده 25 وئرمگه عقیده م یوخدور.

آتش خان بیات ماکو: بیز آغایی پیشهورین دندیگی کیمی ایران دؤولتی نین ایستیقلائیینه موافیق و علاقه مندیگ. آذربایجانین یوزده 25 عایداتی گرک تهرانا گؤندهرک. زیرا علاوه از مصارف داخلی خارجه دیپلوماتی ایداره ائتمگه چوخ بودجه لازیمدیر و گننه ده بیزیم تهراندانکی نومایندهلریمیزه اورادا حقوق وئرلهجکدیر.

مجلسین داخلی نظامنامهسی اکثریتله تصویب اولدوقدان سونرا آغایی پیشهوری دئییلر: بو نظامنامه نین مومکوندور چوخ نواقیسی اولسون. بونا گوره ده هر کسین پیشناهادی یا ایرادی وارسا یازسین هیات رییسسه وئرسین تا اونو اوخویوب نظامنامه نی ایصلاح ائتسینلر. البته نظامنامه سونرا بیر ده مجلسه گتیریلهجک تا دوباره تصویب اولسون.

آغایی معیری: عرضیم یوخدور فقط بودور کی، اونو بیر نجه نوسخده یازیب نومایندهلره وئرسینلر.

آغایی پیشهوری: البته بو نظامنامه نین بیر نوسخه هر وکیل وئرلهجکدیر.

ایندی بیز نظامنامه موجیبینجه دایمی هیات رییسسه سئمهلی بییک. آغایان هر کسی صلاح گؤرسه لر بو مقاما نامیزد ائتسینلر. منیم عقیده مجه آغایی شوستری کی، عزیز و فعال دوستوموز دور، بو مقاما نامیز دلگه لایقدیر. آغالار بیته ده اوز عقیده لرینده آزاد دیرلار.

آغایی شوستری 69 مخفی رای ایله آذربایجان مجلس میلی سنین دایمی ریاستینه اینتیخاب اولدولار.

سونرا آغایی رفیعی (68 رای ایله)، پادگان (70 رای ایله)، جودت (63 رای ایله)، مو عاوینت ریاست مجلسه اینتیخاب اولدولار.

آغایی محمد عظیما (59 رای)، و میررحیم ولایی (54 رای)، مخفی رای ایله مونشی لیگه اینتیخاب اولدولار.

آغایان دیلمقانی (56 رای)، مرادعلی تیموری (55 رای)، اصغر دیبائیان (57 رای)، مخفی رایله عوضوبت هیات رییسسه مجلسه اینتیخاب اولدولار.

آغایی پیشهوری: من آغایی شوسترین ریاست دایمی مجلسه اینتیخاب اولماغینی تبریک اندیرم. ایندی بیزیم وظیفه میز قورتاردی. آغایی شوستری بویورسونلار اوز وظیفه لرینی انجام وئرسینلر.

آغایی شوستری مجلسین ریاست میزین آرخاسیندا قرار توتوب دئییلر:

آغاينين بعضى سینه معلومدور كى، 29 آباندا 700 نفر نوماینده مجلس موسيسان آذربایجاندا ایشتیراك ائتمیشدیلر كى، 150 مین نفر دن موتجاویز آذربایجانلى اولاری اؤزونون طرفیندن نوماینده اینتیخاب ائتمیشدیر. مجلس موسيسان اؤز آراسیندان 39 نفر لیک بیر هئیات اینتیخاب ائتدی. بو هئیات ده 9 نفر لیک بیر هئیات ریسه اؤز آرالاریندان اینتیخاب ائتدیله كى، آذربایجان هئیات میلی سی آدلانیردی.

هئیات میلی آذربایجانا تاپشیریلیمیشدی كى، آذربایجانین اینتیخاباتینین وسایلینی فراهم ائتسین. بو هئیات ده 21 گون ظرفینده بوتون آذربایجاندا اینتیخاباتی باشلابیب خاتیمه وئردی. بو گون چوخ ایفتیخار ائدیلم كى، آذربایجان مجلس میلی سی رسمن ایفتیتاح تاپیبیدیر. بو مجلسین ایفتیتاح سیله هئیات میلی آذربایجانین وظیفه سی آخیره چاتیر. بونا گؤره ده آذربایجانى گلهجکده ایداره ائتمک اوچون بیر دؤولت لازیمدیر. دموراسی اوصولوندا قئید اولدوغو کیمی بیز ده مجلسده اکثریته مالیک اولان حیزبین صدرینی دؤولت تشکیل وئرمگه دعوت ائدیریک. آغایی پیشهورینی کی دمورکرات فیرقه سینین مؤحترم صدری کی، بیزیم ان فعال، جیدی، صمیمی دوستلاریمیزداندیر و آذربایجانین آزادلیغی اوغروندا بؤیوک فداکارلیقلار ائدییدیر، آذربایجان دؤولتینی تشکیل وئرمگه دعوت ائدیریم. خاهییش اولونور بؤحرانا تنزلیکله خاتیمه وئرمکدن اؤترو اؤز کابینه سینی تعجیلی صورتده تشکیل وئریب گون اورتادان سونرا مجلسه موهریفلیک ائتسینلر.

مجلس ساعات 11 یاریمدا قورتاریب ایکنجی جلسه ساعات 3 موکول اولدو.

(«آذربایجان»، سوماره 78، آذر 22، دکابر 12)

آذربایجان میلی دؤولتی نین ترکیبی

آذربایجان مجلس میلی سی نین دونن گون اورتادان قابقکی جلسه سینده آذربایجان دمورکرات فیرقه سی نین ریسی آغایی پیشهورینی آذربایجان میلی دؤولتینی تشکیل وئرمگه نامزد و مامور ائتدی.

آغایی پیشهوری گون اورتادان سونراکی جلسه ده اؤز کابینه سین اشاغیدا قئید اولونان ترتیب اوزره مجلس میلی یه موهریفلیک ائتدیله ر:

۱- باش وزیر آقای سید جعفر پیشهوری

۲- داخله وزیرى آقای دکتر سلام اله جاوید

۳- خلق قوشونلاری وزیرى آقای جعفر کاویان

۴- فلاحت وزیرى آقای دوکتور مهتاش

۵- معاریف وزیرى آقای محمد بیریا

۶- صحیه وزیرى آقای دوکتور اورنگی

۷- مالیه وزیرى آقای غلامرضا الهامی

۸- عدلیه وزیرى آقای یوسف عظیما

۹- یول و پوست و تلفراف و تلفون وزیرى آقای کبیری

۱۰- تیجارت و ایقتیصاد وزیرى آقای رضا رسولی

۱۱- ایش و زحمت وزیرى تعیین اولونانا کیمی او ویزارتخانایا مربوط اولان ایشلره باش وزیرلیک نظارت ائدهجکدیر.

کابینه موعریفلیک اولدوقدان سونرا ایتفاق آرا ایله تصویب اولوب، سونرا مجلس طرفیندن آقای زین العابدین قیامی دیوان- تمیز ریاستینه و آقای فریدون ابراهیمی آذربایجان مودعی العموملوغونا اینتیخاب اولدولار.

آقای پیشهوری اؤز دؤولتی نین برنامه سینی گنیش صورتده تشریح اندیب و آذربایجان میلی حکومتی نین پروقرامینی (برنامه سینی) آشاعیدا قنید اولان تفصیل اوزره قیرانت انتدیبلر.

(«آذربایجان»، سوماره 78، آذر 22، دکابر 12)

آذربایجان ملی حکومتین پروقرامی

آذربایجان ملی کابینه سی، آذربایجان خالقینین ایللر بویو آرزو انتدیبی ملی مختاریتینی عملاً وجودا گه تیرمک و بو واسطه ایله آذربایجان خالقینین ملی احتیاجلارینی رفع اندیب، اونو مترقی و تکامله سوق ائتمک اوچون آشاعیداکی وظایفی اوزونون یاخین هدفی و برنامه سی قرار وئریر.

1- ملی مختاریتیمیزی دونیایا تانیتماق، اونون داوام و بقاسینی تامین ائتمک اوچون جدی تدبیرلر گوروب، صلاحیتدار مقامات ایله مذاکره به گیریشمک، ایرانین استقلال و تمامیتینی خلل دار ائتمه دن ملی دولتیمیزی دموکراتیک اساسلار اوزره قورماق و بو یولدا قاباغا چیخاییلن مشکلاتی رفع ائتمک.

2- ملی مختاریتیمیزی محکم اساسلار اوزره قوروب، اونو خالقا یاخینلاشدیرماق مقصدی ایله چوخ تئز بیر صورتده ولایت انجمنلرینین انتخاباتینا باشلاماق و یئرلی اداره لرین نظارتینی اونلارین اختیارینا قویماق.

3- شهرلریمیزین عمران و آبادلیغی اوچون بلاتاخیر شهر انجمنلرینی، دموکراتیک اساسلار اوزره انتخاب اندیب، اونلارین ایشلرینی دوزگون و صحیح بیر صورتده جریانا سالماق.

4- یئرلرده معتمد آزادیخواه آداملاردان، فرماندار و بخشدارلار انتخاب اندیب، اونلارین واسطه سی ایله کئچمیش ظالمانه حرکتلر و خالقی تحقیر اندیجی عمللرین قاباغینی آلیب، بوتون اولکه ده امنیت و آسایشی تامین ائتمک.

5- ژاندارم و پلیس اداره لرینی خانن و خالقی ازیب فلاکته سوق ائدن اشخاصین الیندن چیخاریب، آزادیخواه و میهن پرست اشخاصا تاپشیرماق و اونلارین ایشلرینی خالقین آرزو و احتیاجاتینا متناسب بیر حالا سالماق.

6- مالیات قانونلارینی نظردن کئچیرمک و مالیه اداره سینین دخل و خرجینی تفتیش ائتدیکدن سونرا، چوخ تئز بیر صورتده ملی بودجه لایحه سینی ملی مجلسه تقدیم ائتمک. عمومیتله مالی سیاستین گه لیر و مخارج اساسینی مملکتین ترقی و تکاملی اوزرینده قرارلاشدیرماق.

7- مختاریتیمیزی، ملی مجلسیمیزی و ملی دولتیمیزی قورماق و اونون گه له جه بنی تامین ائتمک اوچون کندلرده و شهرلرده وجوده گلن فدایی دسته لرینی بیر مرکز اطرافیندا تمرکز وئریمک، ملی خالق قوشونو وجودا گه تیرمک و بو قوشونون تسلیحات و تنظیماتینی معاصر حالا سالماق مقصدی ایله جدی تدبیرلر گورمک.

8- فرهنگ و معارف ساحه سینده دولتیمیزین قاباغیندا ایکی بویوک مسئله دورور. بیرنجیسی اؤز ملی دیلیمیزی بوتون مدرسه لرده رسمی اولراق قبول و اجرا ائتمک، ایکینجیسی ایسه عمومیتله سوادسیزلیغا قارشو مبارزه آپارماق، مجانی و اجباری تحصیلی عملی یولونا قویماق. بونلارین هامیسیندان چوخ، ملی حکومتیمیزین عالی تحصیل مسئله سینده اهمیت وئریمک، ملی دارالفنونوموزون (دانشگاه) اساسینی قورماغا چالیشمالیدیر.

9- تجارت و اقتصاد ساحه سینده ملی حکومتیمیز بیرینجی نوبه ده ملی صنایع میزه اهمیت وئریمک، موجود کارخانالاری دوزگون یولونا قویماق. ایکینجی نوبه ده بنی کارخانالار آچماقلا، مملکتین صنایعینه اولان احتیاجاتینی تامین انده جکدیر. تجارت ساحه سینده دولتیمیز آذربایجانین تجارت مرکزی اولای بیلیمه سی اوچون تدبیرلر گوره جک و یوللار آریاچاقدیر.

10- یوللارین تعمیر و احداثی، پست و تلگراف و تلفن کیمی ارتباط وسایطینین گنیشلندیریمک، معاصر حالا سالیتماسی حکومتیمیزین اساسی وظیفه لریندن دیر.

- 11- کندی ایله اربابلار آراسیندا تولید اولان اختلافاتی رفع ائتمک اوچون متقابل رضایت شرطی ایله، جدی قانون لایحه سی تنظیم اندیب، بو یول ایله کندی و ارباب مسئله سینی حل و تصویب ائله مک.
- 12- کندلده و شهرلده گوندن - گونه آتماقدا اولان ایشیزلیغین قارشیسینی آماق اوچون خالصه تورپاقلارینی فوریتله زارع لر آراسیندا تقسیم ائتمک. همچنین آذربایجانی ترک اندیب اونون خارجنده ملی مختاریتمیز علیه نه تبلیغات آپارانلارین دا یئرلرینی ضبط اندیب کندلیلرین اختیارینا قویماق ایله یئرسیز کندلیلر آیقاندیریلما لیدیر. بوندان علاوه خالقیمیزین اکثریتینی تشکیل ائدن کندلیلر اولدوغو اوچون گه له جکده بانک کشاورزینی ائله بیر صورتده قوتلندیرمک لازم دیر کی، ایلییه بیلسین کندلییه اعتبار وئرمکله یئر مسئله سینی حل ائتسین و اربابلار اؤز میل و رغبتلری ایله یئرلری کندلیلره عادلانه قیمتله ساتا بیلسینلر.
- 13- ایشیزلیکله جدی مبارزه ائتمک اوچون جدی تدبیرلر گورمک، ال صنایعی، یول ایشلری، کارخانالار تاسیسی، فلاح و تجارتین آرتماسی وسیله لریندن جدی صورتده استفاده ائتمه بی لازم گورور.
- 14- کارگر و زحمتکشین معیشتینی دوزگون یولا قویماق اوچون ایش و زحمت قانونو لایحه سینی تهیه اندیب مجلسه تقدیم ائتمه لی و عین زماندا ایشچیلرین بیمه اندیلمه سینی اجباری ائتمک اوچون تدبیرلر گورمه لیدیر.
- 15- صحییه ایشینه توجه اندیب بیرنجی نوبه ده عمومی و مسری خسته لیکلرین قابغینین آیینماسی و مخصوصا کندلده و آشای طبقه یه حکیم و داوا یئتیرملکه خالقین بهداشتینی تامین ائتمه لیدیر.
- 16- ملی شورا مجلسی طرفیندن بو آنا قدر وضع اولونموش قانونلاری، آذربایجان خالقینین حیاتی و ملی مختاریتینه مناسب بیر صورتده اصلاح اندیب ته زه مفید لایحه لر پیشنهاد ائتمک.
- 17- خصوصی مالکیت حاقیندا آذربایجان ملی حکومتی، مملکتین بوتون ساحه لری اوچون خصوصی مالکیتی قبول اندیب، مملکتین و خالق اقتصادیاتین ترقی سینه و خالقین رفاه حالینا سبب اولان هر جور خصوصی اقداماتا کؤمک انده جکدیر.
- 18- آذربایجان ملی حکومتی، اولکه ده یاشایان عموم اهالینین وجدان و عقیده آزادلیغینا احترام انده جکدیر.
- 19- آذربایجان ملی حکومتی، آذربایجانلیلارلا بیرلیکده آذربایجاندا یاشایان بوتون هموطنلری خصوصی ایله کوردلر و باشقالارینی حقوق و قانون مقابلنده مساوی حساب ائدیر.
- 20- آذربایجان ملی حکومتی، مرکزی ایران حاکمیتینی تانیماقلا برابر بو حکومتین آذربایجان مختاریتینه مخالف گلمه یین، آذربایجان خالقینین موسسان مجلسی و آذربایجان مجلسینین مراجعتنامه و قرارلاریندا قید اولونان ملی حقوق طلبلرینه ضد اولمایان تدبیرلری حیاتا کنچیره جک دیر. برنامه نین اترافیندا مفصل صورتده بحث ائدیکدن سونرا رای آلینب، آذربایجان ملی حکومتینین برنامه سی اتفاق آراء ایله تصویب اولدو.

(«آذربایجان»، سوماره 78، آذر 22، دکابر 12)

آذربایجان میلی دولتینی اعلامیه سی

آذربایجان مجلس میلی سی نین اینتیخاب ائدیگی آذربایجان ملی دولتینی ایرانین ایستقلال و تمامیتینی حیفظ ائتمکله برابر ایشه شروع ائدیگی بو واسیطه ایله بوتون خلقه اعلام ائدیر.

بو اعلامیه موننتشیر اولان گوندن اعتیارن مالکیت خصوصی محفوظ اولماق شرطیله بوتون آذربایجاندا اولان دولت ایدارلری تازا حکومتین تحت اختیارینا کنچدیگیندن عموم دولت مامورلارینا اؤز وظیفه لرینی دوزگونلوک و صداقت ایله انجام وئرمه لری تاپشیریلیر. و تازا دولتین امرلرینه ایطاعت اندیب اونون دستوری ایله رفتار ائدن کارمندلر اوچون مونسایب ایش شرایطی وجودا گنیریله جک. ایشلمکدن ایمتیناع ائندلر ایسه کمال احتیرام ایله ایستهدیکلری یئره گؤندریله جکلر.

آذربایجان میلی حکومتی خلقین سعادت و خوشبختلیگیندن اؤترو قورولدوغو اوچون عموم خلقی فعالیتته، دوزلوگه، آسایش و امنیت حیفظ ائتمگه بیر- بیرله قارداشوارای یاشاماغا دعوت ائدیر.

امنیتی ایخلال اندن و خلقین مال و جان، ناموس و حیاتینا تجاوز ائله یئرلر همچنین دؤولت مالینا خیانت الی اوزادیب دؤولت ایدارلریندن سو ایستیفاده اندنلر و یا دؤولت ایدارلرینده خرابکارلیق، موسامیحه و اؤز وظیفه سینده کوتاهلیق ائتمک کیمی خایانه تشبوتلر بوروزا وئرلر ایسه خلقین دوشمنی حساب اولونوب و میلّت و دؤولت یانیندا نیفرت و اینزجار قازانماقدان علاوه قانونی محکمه واسیطه سیله موجازات ائدیلمه جکلر.

هامیدان خلقه و اؤلکه یه و آذربایجانین گله جگی یولوندا جیدیت گۆزلنمیر، دؤولت ایسه اونون شراییطینی وجودا گتیرمگه چالیشاجاقدیر.

آذربایجان میلی وزیرلر هیئاتی عین زماندا آذربایجاندا ماموریتلری اولان خارجی دؤولتلرین دیپلوماسی نوماینده لرینه ابطیلاع وئریر کی، کمافی السابیق اونلارین بین المللی قانونلار شراییطینده اولان حق و ایختیارلاری کمال دیقت و احتیرام اولوناجاقدیر. همچنین دموکراتیک دؤولتلرین اتباعی نین آسایش و امنیتی حیفظ ائتمک یولوندا میلی دؤولت هنج بیر فداکارلیقدان خوددارلیق ائتمیه جکلر.

بوگوندن اعتبارن دؤولته موعلیق اولان منقول و غیر منقول اموال و همچنین نقد و جینس و اعتبار میلی، دؤولت ایختیارینا گنچدیکن اونلارین ساخلاماغینا موزوف اولان دؤولت مامورلاری گنچمیشده وئریدیکلری تعهود و قبول ائدیقلری مسولیت اوزره اونلاری حیفظ و حراست ائتمگه مجبور دورلار. بو اموالی حیثیف و منیل اندنلر آغیر جزالار ایله موجازات گۆزجکلر.

آرتیق آذربایجان میلی حؤکومتی تحقوق تاپمیش، خلقین ایراده سیله داخلی میلی دؤولتیمیز وجودا گلب رسمی صورتده خلقیمیزین آرزو و آمالینی اجرا ائتمگه باشلامیشدیر. خلق ایسه اؤز میلی حؤکومتینه وار قوه سیله موساعدیت گۆستریب اونون فعالیتی اوچون مونسایب شرابط وجودا گنیرمه لیدیر.

یوخاریدا قنید ائدیلمگه کیمی دؤولت وار قوه سیله امنیتی حیفظ ائتمگه چالیشیر. اونا گۆره خلق اوچون نیگاران اولماغا هنج بیر دلیل یوخدور. هر کس اؤز ایشینه مشغول اولمالی، اؤز ایستهدیگی کیمی یاشامالیدیر. بازار ی باغلاماق، مدرسه لری تعطیل ائدیپ وحشت و ایظطیراب یاراتماغین معناسی یوخدور، حؤکومت اؤز برنامه سینین خلقین احتیاجاتی اوزرینده قورموشدور. اونا گۆره خلقی ناراحت اندن حادیثه لره یول وئریمه یه جکلر.

تصادوفی حادیثه لره ایسه چوخ تنز بیر زماندا خاتیمه وئریمه جک. ماجراجولار، آسایشی ایختیلال اندنلر عالی محکمه لر طرفیندن موحاکیمه و شدید بیر صورتده موجازات اولوناجاقلار.

هنج بیر بیس ایتیفاق دوشمه یه جک، هنج کسین حوقوقونا تعرض اولما یاجاقدیر. میلی حؤکومت نظمه ایدار هسینی تازا قوه لر، وسیع ایختیارات ایله گوجلندیرمیشدیر. هر ج و مرج و نامنلیگه آرتیق منیدان وئریمه یه جکلر. مخصوص مدرسه لریمیز همان سابیق پروقراملارینی تعقیب ائتمه لی، موحصیللریمیز وار قوه لرله ایمتاحانلارا حاضر لاشمالیدیرلار.

کندلده و شهر یستانلاردا ایسه جیدی صورتده ایشه باشلانوب عادی حال وجودا گله جک و دؤولت مامورلاری فداییلرین غر مسول اشخاصین دخالتی اولمادان اؤز وظیفه لرینی انجام وئریمه قادیر اولاجاقلار. فدایی دسته لری اینتیظام آلتینا آلینب موعین مرکزه تابع اولاجاق و بو واسیطه ایله هر بیر سو حادیثه احتیمالی نین قاباغی آلیناجاقدیر.

گندین چالیشین آسوده اولون، میلنیمیزین گله جگی و سعادتینی تامین ائتمک اوچون قبول ائدیگینیز وظیفه نی صداقت و ایمان ایله انجام وئرین. دؤولت عوموم هموطنلردن بونو طلب اندر.

آذربایجان میلی حؤکومتی نین باش وزیر ی – **میر جعفر پیشه وری**

("آذربایجان" شماره 79، آذر 23، دنکابر 14)

آذربایجان مجلسی میلی سی نین داخلی نظامنامه سی

1- آذربایجان مجلسی میلی سی نومینده لرین یاریسیندان چوخو تیریزده اولدوغو واخت ایفتیتاح اولونور.

2- مجلسی میلی نین بیرینجی جلسه سی نوماتنده لرین ان چوخ یاشلیسی نین ریاستی و ایکی نفر ان جاوان نوماینده لرین کاتبیلیگی ایله آچیلیر.

3- مجلسی ایفتیتاح ائدیلمکدن سونرا علنی رای ایله موقتی صورتده بیر رییس و ایکی کاتبی اینتیخاب اولونور.

- 4- بو موقتي ھنيات فوورن نومايندھلرين اعتييارنامھلري و اينتيخابات جرياني حاقيندا گوزاريش وئرمك اوچون ھنيات نظارتھ دانیشماق ايجازھسي وئريير.
- 5- اعتييارنامھلر نظردن كنجيريلديكدن سونرا مخفي راي ايله آشاغيداكي قرار اوزره 9 نھردن عيبارت بير دايمي ھنيات اينتيخاب اولونور.
- ھنياتي رييسھ: بير نفر رييس، اوچ موعاين، ايكي كاتيپ، اوچ عوضودن عيبارت اولور.

ھنيات رييسھنين وظيفھلري

- 1- مجلسين جلسھلريني ايدارھ ائتمك.
- 2- مجلس تعطيل و اختيندا، اونون وظيفھ لريني عؤدھدار اولوب دؤولت طرفيندن وئرلين قانون لاييھھلريني آزمائيش اوچون قبول انديپ عومومي ايجاليسين تصويبينھ يئتيرمك.
- 3- ھنياتي رياستي مجلس، ميلتين مالي و ايداري ايشلريني مونتظم صورتھ ايدارھ انديپ اونون ايلليک بودجھسيني تنظيم و اونون گليروھ چيخاريني موعين اندير.
- 4- ھنياتي رياستي مجلس، داخيلي و ايداري ايشلريني دولانديرماقدان اؤترو سادھ بير ايدارھ و حسابدارليق تشكيل اندير و اونون ايشلريني مستقيمن اوز تھتي ايدارھسیندھ ساخلايير.
- 5- ھنياتي رياستي مجلسي ميلي نين ايدارھ ايشلرينھ نظارت ائتمك اوچون مجلسين بازرسليک ايدارھسيني وجودا كنجيرير.
- 6- مجلسين آچيق ايجلاسلاريندا قوناق صيفتي ايلھ حاضير اولماق اوچون خارجي ديپلوماسي نومايندھلري و روزنامھ موخبيرلري، ھمچنين مجلس نومايندھلرينين ضمانتي ايلھ قوناقلارا مخصوص دعوتنامھلر واسيطھسيلھ ايجازھ وئريليير. لئیکن بو شخصلرين موذاكير اتدا ايشتيراک ائتمگھ و ايظھار عقيدھ و احساسات ائلمگھ حاقلاري يوخدور.
- 7- مجلسدھ رييسين ايجازھسي اولمادان دانیشماق اولماز. نؤوبھدن خارج دانیشماق اوچون، مجلسين خصوصي قرارينا احتياج واردير.
- 8- دستوردان اول دانیشماقدان اؤترو دھ مجلس خصوصي قرار قبول ائتملي دير.
- 9- نومايندھلر نؤوبت ايلھ دانیشمالي. بو نؤوبھ مونشيلردن بيري واسيطھسيلھ قئيد و رييس واسيطھسيلھ اعلان اولونمايدير.

موتفريقھ مادھ لر

- 1- مجلسين جلسھلري ايكي نؤوعدور: علني و مخفي
- 2- علني جلسھلردھ ديپلوماسي نومايندھ لر، روزنامھ موخبيرلري و تاماشاچيلار شيركت اندھ بيلر.
- 3- مخفي جلسھ لردھ شيركت ائتمك اوچون، نومايندھلر و وزيرلر و اونلارين موعاوينلريندن باشقا كيمسھيھ ايجازھ وئريلمير.

- 4- مجلسين دانيشيقلاريندا نوماينده لر و هئياتي دؤولت عوضولريندن و وزيرلرين موعاوينلريندن باشقالاري شيركت انده بيلمز لر.
- 5- قوناقلار و روزنامه موخبيرلريندن اينتيطامي پوزماق ايستسهر، رييس اونلاري ايجلاسدان ايخراج اندر. حتا اونون مووقتت ساخلانديرا بيلر. اگر اونون عملي شديد اولورسا صالح محكمه واسيطهسيله موجازات اولونار.
- 6- مجلس جلسهلرينين واختيني تعيين ائتمك هئيات رييسهينين وظيفهلريندن اولدوغو حالدا، نومايندهلرين اونببر نفرينين كتبي تقاضاسيله ده ايجلاس چاغريلا بيلر.
- 7- مجلس بيناسينا سيلاح ايله داخيل اولماق اولماز.
- 8- مجلس ميلي عوضولريندن ايكي اساسي كوميسيون تشكيل اولونور. بيرينجي مالييه كوميسيونو، ايكينجي خالق قوشونلاري ايشلري كوميسيونو.
- 9- مودعي اولعومومي كول و رييسي تميز تعيين ائتمك، مجلس وظيفه لر يندندر.

دؤولت تشكيلي حاقيندا

- 1- آذربايجان ميلي موختار دؤولتي، مجلس واسيطهسيله تعيين و تصويب اولونور.
- 2- مجلسي ميلي ده اكثريت قازانان فيرقهينين رهبري (ليدئري) مجلس رييسي نين دعوتي ايله هئيات دؤولتي اينتيخاب انديب تصويب اوچون مجلسي ميلي به تقديم ائدير.
- 3- دؤولت، ياني قواويي موجرييه، مجلس ياني قواويي موقتننه ن تامامييله آيري اولماليدير.
- 4- آذربايجان ميلي دؤولتي ويزار تخانالاري عييار تدبير:

- (1) باش وزير
- (2) داخيله وزيري
- (3) مالييه وزيري
- (4) خالق قوشونلاري وزيري
- (5) عدليه وزيري
- (6) فلاحت وزيري
- (7) صحبيه وزيري
- (8) يول، پوست- تئلراف و تئلنون وزيري
- (9) تيجارت و ايقتصاد وزيري
- (10) ايش و زحمت وزيري
- (11) معاريف وزيري

- 5- مسئول وزیرلری باش وزیر تعیین اندیر. لئیکن اونون تصویبی مجلسی میلی نین وظیفه لریندن دیر.
- 6- هئیاتی دولت مشترک بیر صورتده مجلس میلی قاباغیندا مسئول اولدوغو کیمی وزیرلرین تک تک ده شخص مسئولدورلار.
- 7- مجلس هئیات دولتدن و تک تک وزیرلردن سوال و ایستییضاح ائده بیلر و بو حالدا وزیرلر جاواب وئرمگه مجبور دورلار.
- 8- اگر دولتین تقدیم ائتدیگی لایحه لرین بیر ردا اولونورسا وزیر اونو ایصلاح ائدیپ تازادان مجلسه تقدیم ائده بیلر.
- 9- ریسی دولت وزیرلری موعریفلیک ائتدیکن سونرا دولتین پروقرامینی مجلسی میلی یه تقدیم اندر. مجلس اونون ایصلاح یا ردا ائدیلمه سینده موختار دیر.
- 10- هر ایل دئی آیین اولینه قدر دولت اولکهنین بودجه سینی مجلسی میلی یه تقدیم ائتملی و مجلس ایسفن دین اولینه دک اونو تصویب ائتملی دیر.
- 11- مجلسی میلی موظف دیر آذربایجان دولت عایداتی نین یوزده یئتمیش بئشین آذربایجانین اوز داخلی مصاریفینه تخصیص ائدیپ یوزده ایگیرمی بئشین دولت مرکزی مصاریفیندن اوترو تئهرانا گوندرمگه ایجازه وئرسین.
- 12- آذربایجانین دخلی و خرجی آذربایجاندا تمرکز تاپمالی، فقط مرکزی دولتته تخصیص اولونان قیسمت لر ایسه تئرانا گوندریلملی دیر.

" آذربایجان " شماره 79، آذر 23، دکابر 14

آذربایجانین داخلی دولت ریسی ایله تبریز پادگانى فرماندهی آراسینداکی قراردادین متنی

چون آذربایجان داخلی دولتی آذربایجان میلی مجلسی طرفیندن آذربایجاندا امنیتی حیفظ ائتمگه مامور اولموشدور، آرامیشی حیفظ ائتمک نوقطه ی نظریندن هنجگونه سوتفاهوم تولید ائتمه مک و قارداش قانی تۆکمهمک اوچون اوچونجو لشگر فرماندهی ایله دفعات ایله موداکیرات و موشاویرملر اولموشدو.

بیر نچه گون تبادل افکاردان سونرا ۱ بیلاخره تاریخ ۲۲- آرمه سنه ی ۱۳۲۴- ده پنجشنبه گونو ساعات سکیز یاریم گون اورتادان سونرا تیمسار سرتیب درخشانی اسلحه نی یئره قویماق اوچون موافیقت و تبریز پادگانى ایله همکارلیق ائتمگه دایر ، آذربایجان دولت هئیاتی ایله حؤمه ده اعلام ائدیپ آشاغیداکی قرارین عقیدینه موافیق اولدوغونو ایظهار ائتدیلر:

۱- تبریز پادگانى طرفیندن آقای تیمسار سرتیب درخشانی و هئیات دولت داخلی جانیبیندان آقای سید جعفر پیشهوری تعیین اولوب و شورو مشروحه نی ایضا ائتدیلر.

۲- تبریز پادگانى افرادیندان هنجکس دستور ثانوی صادر اولماینجا سربازخانا موحطه سیندن خاریج اولماییب و داخلی دولت اولارین وسایل زندگانى سینی و اولارین معاشینی فراهم کتیرسین.

۳- سیلاحلارین کولیه سی انبارلاردا جمع اولریک اولونوب آذربایجان داخلی دولت طرفیندن تعیین اولونموش اشخاصین موحافیظه سینده اولمالیدیر.

۴- آقایان افسرانان هر هانکیسی اوز مسقطا و لراسلرینه و یا دیگر نوقطه لره گنتمک مئیللری اولسا موسافیرت ائده بیلرلر و دؤولت میلی حاضیردیر کی، ایمکان و وسایل خودودوندا اونلارین موسافیرتینی فراهم گتیرسین.

۵- همکارلیغا ماییل اولان و آذربایجانین ارتش میلی سینده خیدمت ائتمک ایسته مین افسرلر، تحلیف و مراسم سوؤگند انجامیندان سونرا دؤولت اونلاری خیدمته قبول ائدیپ و اونلارین زیندگانلیق وسیله لرینی تامین ائده جکدیر.

۶- اوسوارلار و گوروه بانلار و سایر افراد پادگان مراسم تحلیف و سوؤگند وفادارلیق انجامیندان سونرا، اسلحه لر اونلارا قایتاریلماق و اوز سربازلیق خیدمتلرینی ایدامه یه مشغول اولماقلا.

۷- بو قرارداد ایکی نوسخده تهیه اولونوب آقای تیمسار سرتیب درخشانی نین فرمانده لشکر ۳- آذربایجان و دیگر طرفدن آقای سید جعفر پیشه وری رییس دؤولت داخلی آذربایجان طرفیندن ایضا ائدیلب، موباديله اولونموشدور.

اوجونجو آذربایجان لشگری نین فرماندهی - سرتیب درخشانی (ایمضا)

آذربایجان داخلی دؤولت هنیاتی نیندن- سید جعفر پیشه وری (ایمضا)

تبریز پادگان اوز اسلحه سینی یئره قویدو

تبریز پادگان افسر ارشدلریندن موتشکیل کومیسسیوندا اخذ اولونموش تصمیملر نظرین قان تۆکمک و قارداش قیرقینی اولماماق اوچون، ایئتلاف نوفوس دؤولت، توجار و سایر شخصلرین اموالی داغیلماماق مقصدینه موافیق دستور وئیریم کی، کولیه ی تبریز پادگان اوز اسلحه سینی یئره قویسون و صادیر اولموش اعلامیه یه موافیق رفتار ائتسینلر.

اوجونجو آذربایجان لشگری نین فرماندهی

سرتیب درخشانی (ایمضا)

۳- جو لشگر سربازلاری نین قاچماغی و موتواری اولماغی

آذربایجان میلی دؤولت رییس و ۳- جو لشگر فرماندهی مابنین بنده اولان قراردادین ایکنجی ماده سینده صریحن قنید ائدیلمیشدی کی:

«تبریز پادگان افرادیندان هنجکس دستور ثانوی صادیر اولمایینجا سربازخانا موحوطه سیندن خاریج اولماییب...»

قرارداد ایضا اولاندان سونرا بیلافاسیله آقایان افسران سربازخانای ترک ائدیپ، اوز منزیلرینه گنتدیلر و سربازلار دا سرپرست سیز قالیپ، بیلا تکلیف سربازخانانان قاچماغا شروع ائتدیلر. بدیهی دیر کی، بو خیلاف عمل سربازلیق مقامینه توهین اولماقدان علاوه مومکوندور کی، شهرین امنیتینه ده اساسلی لطمه ویرسین. بیلا علنیه هنیات دؤولت میلی آذربایجان بو امرین عاقیبیتیندن جیلووگیرلیق ائتمک اوچون امر وئریمیشدیر کی، فووری صورتده موثر ایقدمات اولونسون و شهرین امنیتینی تامین و حیفظ اولونسون.

ائله تصویر واردیر کی، بو پیشامد مرکزی حؤکومتین دستورونداکی آخیرینجی جومله نین نتیجه سیدیر.

دوون گنجھکی آتیشمالار

دوون گنجھ شهرین هر یئرینده کامل امنیت برقرار ایدی و اینتنظامات مامورلاری طرفیندن چوخ جیدی ایقدمات اولونوب شهرین امنیتینی وجودا گلیمشیدیر. دوون گنجھ بعضی نوقطهلرده باش وئرن آتیشمالار فقط شادمانلیق نتیجھسی ایدی کی، ۳- جو لشگرین موقایمته قورتار دیغینا گوره اندیلیردی.

آذربایجان ماعاریف وزیرینین امریهسی

نؤمره 1

آذربایجان میلی کونفرهسینین تصمیمی، مجلس میلینین قراری و میلی دوولتین برنامھسی اوزره آذربایجان خالقینین ایرادهسی ایله بالالاریمیزین آنا دیلیمیزده تعلیم و تربیه ائتمک اوچون آشاغیداکی مادهلر نظره آلینسین:

- 1- بوتون میلی و دوولتی مدرسلرده آذربایجان دیلینده تعلیم و تربیه ایشلرینی قورماق اوچون حاضرلیق آپاریلسین.
- 2- بیرینجی مادهنین ایجراسی اوچون آذربایجان ماعاریف ویزارتی جنبینده میلی تدریس کیتابلاری تهییبه ائتمکدن اؤترو درس کیتابلاری شؤعهسی یارادیلین.
- 3- درس کیتابلارینی تهییبه ائدن هئیات عالیم و موجرب دبیرلردن تشکیل وئریلسین.
- 4- آذربایجان دیلینده نشر اولونان بوتون درس کیتابلارینا همین هئیات نظارت ائدیپ اؤز نظریهسینی ماعاریف ویزارتینه بیلدیرسین.
- 5- درس کیتابلاری شؤعهسینده ادبیات- تاریخ- حساب- فیزیک- جوغرافی و سایر قیسمتلره عاید اولان کیتابلار حاضرلانسین.
- 6- درس کیتابلاری شؤعهسینین ریاستینه تجروبهلی و صاحب معلومات بیر شخص اینتیخاب ائدیلسین.
- 7- درس کیتابلاری شؤعهسی بئش گونه قدر شؤعهنین برنامه و بودجهسینی تعیین ائدیپ تصویب اوچون ماعاریف ویزارتینه وئرسین.
- 8- درس کیتابلاری شؤعهسینین مسوللاری موظفدیر کی، بیر آیدان گئچ اولماماق شرطیله بیرینجی کلاسدان 4 جو کلاس قدر بوتون علمی و فنی درس کیتابلارینی آذربایجاندا تهییبه ائدیپ نشر اولونماسینا انجام وئرسین.
- 9- بوتون میلی و دوولتی مدرسلرین مودیرلرینه دستور وئریلیر کی، درس کیتابلاری چاپ اولونوب نشر ائدیلدیکجه هر کلاس عاید اولان کیتابلاردان ایستیفاده ائدیپ بیلافاصله آنا دیلینه تدریس باشلانسین.
- 10- لازیمدیر کی، حؤرمتملی مدرسه مودیر و موعلملری، ماعاریف ایشچیلری و ماعاریفه علاقهمنند اولان سایر آغالار دیلیمیزین و میلی مدنیتی میزین ترقی و توسیعهسینه اساس و عامل اولان یوخاریداکی مادهلرین ایجرا سینا تنزلیکله ایقدام ائتسینلر.

آذربایجان ماعاریف وزیر- م. بی ریا

(«آذربایجان» شوماره 84، دنی 2، دکابر 23)

تبریزده آذربایجان دولت دارولفونونو تشکیلی حقینده آذربایجان میلی حوکومتی نین قراری

میلتمیزین آرزولارینی و آذربایجان میلی کونفرهسی نین قرارلارینی نظره آلیب میلی و مدنی ترقیمیزی تامین ائتمک اوچون آذربایجان میلی حوکومتی اوزوموزه گلن درس ایلیندن وطنیمیزین مرکزی تبریز شهرینده آذربایجان دولت دارولفونونو تشکیلی ضروری سایدیغی اوچون آشاغیداکي قراری قبول ائدیر.

۱- آذربایجانین معاریف و یزارتی، دارولفونونو تشکیلی اوچون لازیم اولان بودجهنی تنظیم ائدیب بیر آیا قدر هنیات دولتته تقدیم ائتسین.

۲- آذربایجان دولت دارولفونونو هله لیک اوچ فاکولتهدن عیبارت اولمالیدیر. ۱- طیب فاکولتهسی، ۲- فلاحت فاکولتهسی. ۳- پداقوژی فاکولتهسی، کی، بودا تاریخ و دیل، ادبیات، فلسفه، حقوق، ریاضیات شؤعه لریندن تشکیل تاپمالیدیر.

۳- معاریف و یزارتی اون گونون مودتینده آذربایجان دارولفونونو اوچون لازیم اولان بینانی سئجیب هنیات دولتته ایطیلاع وئرمه لیدیر.

۴- آذربایجان معاریف و یزارتی ایندی دن دارولفونونو اوستادلار هنیاتی نی سئچمگه و دارولفونون اوچون آذربایجان دیلینده علمی وسایط حاضر لاماغا باشلامالیدیر.

آذربایجان میلی حوکومتی نین باش وزیر ی «پیشهوری»

دیل حقینده آذربایجان میلی حوکومتی نین قراری

خلقیمیزی دولت دستگاهینا یاخینلاشدیرماق و عمومون احتیاجاتینی ساده بیر صورتده آنلاماق و همچنین میلی دیلی و میلی مدنیتیمیزین ترقی و تکامل بوللارینی تمیزلهمک اوچون آذربایجان میلی حوکومتی اوزونون ۱۶- دئی تاریخی جلسه سینده آشاغیداکي قراری قبول ائتمیشدیر.

۱- بوگوندن اعتیبارن آذربایجاندا، آذربایجان دیلی رسمی دولت دیلی حساب اولونور. دولتین قرارلاری و رسمی اعلانلار، همچنین خلق قوشونلاری حیصه لرینه وئر یلن فرمانلار و قانون لایحه لر ی مطلقن آذربایجان دیلینده یازیلمالیدیر.

۲- بوتون ایدارملر (دولتی، میلی، تیجارتی و ایجتیماعی) اوز ایشلرینی آذربایجان دیلینده یازماغا مجبور دورلار. بو دیلده یازیلمایان دفتر و مداریک رسمی حساب اولونمایاقدیر.

۳- محکمه لرده ایشلرین جریانی تمامی ایله آذربایجان دیلینده آپار یلمالی و بو دیلی بیلمه یلر اوچون موترجم تعیین اولونمالیدیر.

۴- آذربایجانین بوتون ایداره، موسیسه و تیجار تخانالاری نین تابلولاری مطلقن آذربایجان دیلینده یازیلمالیدیر.

۵- رسمی ایجلاسار و یغینجاقلاردا، سوخنرانلیق و موذاکیره آذربایجان دیلینده اولمالیدیر.

۶- آذربایجانلی اولماییب باشقا دیل ایله دانیشانلار و عمومی دولت ایدارملرده خیدمت اندنلر آذربایجان دیلی ایله یازیب - اوخوماغی و دانیشماغی اؤیره نم لیدیرلر.

۷- معاریف و یزارتی ایداره مامورلارینی آذربایجان دیلی ایله آشینا ائتمک مقصدی ایله آیری دیلردن سوایی، اونلار اوچون ایدارملرین جنینده بؤیوکلر اوچون مخصوص کیلاسار آچمالیدیر. بو کیلاساردا حاضر اولانلارین ایش مودتی بیر ساعات آزمالیدیر.

۸ - آذربایجاندا یاشایان باشقا میلتلر اؤز ایشلرینی اؤز آنا دیلرینده آپارماغا حقلیدیرلر. لئیکن اونلار اؤز رسمی اعلانلاری و یازیلاریندا اؤز میلی دیللری ایله برابر آذربایجان دیلینی، رسمی دؤولتی دیل اولاراق، ایشلمه‌لیدیرلر.

۹ - آذربایجاندا یاشایان خیردا میلتلرین خصوصی میلی مکتبلریندهکی تعلیم اؤز آنا دیلرینده اولدوغو حالدا، آذربایجان دیلی نین ده تدریسی مجبور دیر.

۱۰ - آذربایجان میلی حؤکومتی معاریف وزیری نین مکتبلرده درس لرین آذربایجان دیلینده اولماسی حقیقدهکی قرارینی تصویب و تائید ائدیپ، مدرس لرین میلی دیله کئچمه‌سینی بوتون موعلیم و موعلیملره بیر میلی وظیفه کیمی تاپشیریر.

آذربایجان میلی دؤولتی نین باش وزیری «پیشه‌وری»

(«آذربایجان» شماره 96، دنی 19، یانوار 9)

یئتیم و صاحبسز اوشاقلارین تربیه‌سی حقیقده آذربایجان میلی حؤکومتی نین قرار ی

قرنلر بویو دوام ائدن ایستیداد رژیم و چوروموش ابرتجاعی وضعیتین یاراتدیغی شرایط موجیبینجه میلیمیزین ایستقلالینی و گلهجک نسلیمیزین اساسینی تشکیل ائدن اوشاقلاریمیزین موهوم بیر حیصه‌سی یئتیم و سرپرست سیز قالیب اینسانلیغی تحقیر ائدن فلاکت و دینچی‌لیک حالیندا کوچ و خیوانلاردا آجلیق و ایباس سیزلیق و جور بچور ناخوشلوقلار واسیطه‌سیله خزل کیمی سارالیب و محو اولوب گئتمکده‌دیرلر.

آذربایجان میلی حؤکومتی خلقین ایستیفاده و سعادتینی و همچنین گلهجک نسلین تمدون و صیحت جهتیندن ترقی‌سینی تامین ائتمک اوچون بو آجی حالا بیر آن اول خاتیمه وئرمگه اقدام ائدیپ، یئتیم و بیس جوانلاری کوچلردن بیغیب تربیت ائتمک اوچون آشایدکی قرار ی قبول ائتمیش و اونون تئزلیک ایله ایجرا ائدیلمه‌سینی لازیم گؤرموشدور.

۱- مجلس میلی ریسی نین ایفتیخاری صدارتی آلتیندا معاریف و صحیه ویزارتی نین نواینده‌لریندن آذربایجانین خئییرخاه و میلّت سئون شخصلریندن عیبارت بیر هیات اینتیخاب ائدیلمه‌لی، یئتیم و بی‌سرپرست اوشاقلارین تربیه‌سی یولوندا جیدی و عملی تدبیرلر گؤرمک اونون عؤده‌سینه قویولمالیدیر.

۲- اوچدن ۱۴ یاشینا بالیغ اولان و بی‌سرپرست قیز و اوغلان اوشاقلارینی تربیت ائتمک اوچون بیرینجی نؤوبه‌ده تبریز شهرینده ایکی قیز و ایکی اوغلان تربیت‌خاناسی تاسیس اولونمالی و آیری شهرلرده ده بو موسیسلرین میثلی وجودا کئتیریلمه‌سی اوچون موقدیمه وسایلی تهیه ائتمه‌لیدیر.

۳- اوچ یاشیندان آشای اولان صغیرلری ساخلاماق و اونلارین حیاتی نین تامین ائتمک اوچون صحیه ویزارتی واسیطه‌سی ایله پروریش ائوی داها تاسیس اولونمالیدیر.

قئید- معاریف ویزارتی نین تاسیس ائدیگی یئتیملر مکتبینه ۴۰۰ فقیرین تحصیل و تربیه‌سینه ایمکان وئرمه‌لی، صحیه ویزارتی نین صغیرلر پروریشگاهیندا ۱۰۰ نفره بالیغ کۆرپه قبول ائدیلمه‌لیدیر.

۴- صحیه و معاریف ویزارتخانالاری بو موسیسلرین بودجه‌سینی اون گونه قدر تنظیم ائدیپ و دؤولت هیاتینه تقدیم ائتمه‌لیدیر.

۵- مجلس میلی ریسی نین ایفتیخاری ریاستی آلتیندا تشکیل ائدیلن هیات (خئییره انجمنی) خئییرخاه، اینسانیت‌پرور و معاریف سئون اینسانلارین کؤمگی ایله اعانه توپلاییب بوتون یئتیم، بئچارا و صاحبسز اوشاقلاری، همچنین آیری مدرس‌لرده تحصیل ائدن یوخسول اوشاقلارین تحصیل و تربیت وسایلینی تهیه ائتمه‌لیدیر.

۶- آذربایجان ماعاریف و وزارتى نزدینده تشکیل اولونان آذربایجان انجومن خئیرییهسی آذربایجانین بوتون شهر و قصبه لرینده اؤز شؤعه لرینی تشکیل ائتمگه چالیشمالی، خئیرخاه اینسانلارین کؤمگی ایله فقیر و بئچارالیغا خاتیمه وئریمه لیدیر.

۷- آذربایجان انجومن خئیرییهسی جوان نسلی فلاکتدن خیلاص ائتمک و اونون تعلیم و تربیتی یولوندا بؤیوک اعانه لر وئرن و دیگر کؤمکلر گؤسترن اشخاصین آدلارین روزنامه لر واسیطه سیله موننتشیر ائدیپ، میلت نامینا اونلاردان قئیردانیلق ائتمه لیدیر.

۸- آذربایجان میلی حؤکومتی بوتون هموطنلری، میلت اوچون ننگ و لکه اولان دینچیلیک ایله جیدی موباریزه آپارماغا دعوت ائدیر و آذربایجانین بؤیوک آدی و شرفلی شوهرتینی خللدار ائدن بلانین چوق تئز بیر زماندا رفع ائدیلمه سی یولوندا میلی حؤکومت هامیدان هیمت طلب ائدیر.

آذربایجان میلی حؤکومتی نین باش وزیرى «پیشه وری»

(«آذربایجان» شماره 96، دنی 19، یانوار 9)

آذربایجان میلی مجلسی نین ویلایتلر، ماحاللار و بؤلوک انجومنلری

سنچگیسی خصوصوندا 13 نؤمره لی قراری

(بیرینجی فصول تشکیلات)

- 1- بوتون آذربایجان ویلایات، ماحاللار و بؤلوک لرینده، ویلایتی، ماحال و بؤلوک انجومنلری تشکل اولونور.
- 2- ویلایت انجومنلری سنچگیسی ایکی ایلدن بیر، ماحال و بؤلوک انجومنلری ایسه ایلدن تازالانیر.
- 3- انجومنلرین ویلایتلرده عیده سی 25 نفر، ماحاللاردا 25 نفر و بؤلوک لرده ایسه 15 نفر دن عیبارت اولمالیدیر.
- 4- سنچگیلر گیزلی، مستقیم، موساوی و عمومی اولمالیدیر.
- 5- انجومن ایشلرینی ایداره ائتمک اوچون آشاغیداکی ترتیب ایله هئیات ریسه سنچیلیر: ویلایت 11 نفر، ماحال 9 نفر، بؤلوک 5 نفر
- 6- بوتون آذربایجاندا 20 یاشینا چاتمیش آذربایجانلیلار (آرود و کیشی) انجومنلر اینتیخاباتیندا شیرکت انده بیلرلر.
- 7- هئیات ریسه گؤردوک لری ایش حاقیندا انجومنلرین قارشیسیندا مسؤلدورلار.
- 8- یاشی 25 دن آز و 70 دن چوخ اولمایان آذربایجانلیلار انجومنلره اینتیخاب اولما بیلرلر.

(ایکینجی فصول- انجومنلرین وظیفه لری)

- 9- انجومنلرین هر بیرى اؤز محللینده دؤولتی و میلی ایداره لرین ایشلرینه، خصوصن اونلارین خرچلرینه نظارت ائتملی دیرلر.

10- انجومن دؤولت مأمورلاريندان ناراضي اولوب و يا اونلارين ايشلرينه اعتيراض اولدوقدا مربوطه ويزارتخانالارا ايطيلاع وئرملی ديرلر.

11- انجومن سئچگيلرينين عملي يولو و جوزيياتي مخصوص نيظامنامه موجيبيجه تعيين اولونور. داخيله ويزارتي نيظامنامهني تنظيم انديب ميلي دولتين تصويبيندن سونرا مجلسين تصويبينه تقديم اندير.

12- ماده دن عيبارت اولان بو قانون آذربايجان مجلس ميلي سى نين سئشنبه گونو 18 دئي 1324 تاريخلي هئيات رييسه سى نين 9 جو جلسه سينده ايتتيفاق آرا ايله تصويب اولوندو.

آذربايجان مجلس ميلي سى نين رييسه- حاجي ميرزه علي شبوستري

" آذربايجان " سوماره 97، دني 20، يانوار 10

آذربايجان ميلي مجلسي نين بلدييه سئچگيسي خصوصونداكى 14 نومرهلي قرارى

(بيرينجي فصيل تشكيلات)

1- تامام آذربايجانين شهر و قصبه لر ينده تام بير دموكراتيك اوصولو ايله مخفي، مستقيم، عومومي و موساوي بلدييه سئچگيسي اجرا اولور.

2- بلدييه انجومنلري 4 درجهيه تقسيم اولونور:

آ- تبريز، حؤكومت مركزي،

ب- اولينجي درجه شهرلر، فرماندارليق مركزي

ج- ايکينجي درجه، ماحال مركزي،

د- بؤلوك مركزي.

3- بلدييه انجومني نين عوضولرينين سايي آشاغيدا يازيلان قرار اوزره اولماليدير:

آ- مركزي حؤكومتده 65 نفر، فرماندارليق مركزي ينده 47 نفر، ماحال مركزي ينده 31 نفر، بؤلوك مركزي 25 نفر.

4- بلدييه انجومني اؤز ايشلريني ايداره ائتمك اوچون عومومي ايجلاسدا مخفي راي ايله هئيات رييسه ايتتيفاق ائتملى دير.

5- ايجراييه هئياتي نين سايي مركزده 17 نفر، فرماندارليق مركزي ينده 11 نفر. ماحال مركزي ينده 9 نفر، بؤلوك مركزلي ينده 7 نفر دن عيبارت اولماليدير.

6- ھئیاتی عامیله، اجراییه ھئیاتی نین قارشیسیندا مسؤل اولدوغو کیمی، اجراییه ھئیاتی ده بلدییه انجومي نین قارشیسیندا مسؤل اولمالیدیر.

7- بلدییه انجومي نین دؤورھسي بیر ایل اولاجاقدیر.

8- بلدییه ریسی، موعاون و ایکی مونشیلری، عوموم بلدییه انجومي نین عوضولری طرفیندن سئچیلیر.

تبصیره- ایگرمی یاشینا چاتمیش آرواد و کیشی اینتیخاب اولوب و اینتیخاب انده بیلر.

(ایکینجی فصول- وظیفه لر)

9- بلدییهیه مربوط اولان ایشلرین موقرراتی (شهرین عواریض، تیکینتی ایشلری، سو موضوعی، ایشیق ایشلری، نظافتی و غیر) اجراییه ھئیاتی طرفیندن تنظیم ایندیلب و بلدییه انجومي نین عومومی ایجلا سیندا تصویب اولونمالیدیر.

10- بلدییه بودجه سي نین تنظیمی و تصویبی و بلدییه مخاریجی نین نظارتی انجومي نین وظیفه لریندیر.

11- بلدییهیه متعلق اولان املاکین ساتیشی و بلدییه نین احتیاجلارینی تامین اتمک اوچون املاک موعامیله سي، بلدییه انجومي نین وظیفه لریندیر.

(اوچونجو فصول، موفریقه ماده لر)

12- بلدییه انجومي نین سئچگی شرطلرینین تعیینی اوچون بو قانونا مربوط اولان باشقا جوزیاتی موعین اتمک، آیری نظامنامه موجیبینجه تنظیم اولوب، دؤولت تصویبیدن سونرا مجلس میلییه، تصویب اوچون گؤندریلیر. 12 ماده دن عیبارت بلدییه سئچگیسی قانونو آذربایجان مجلس میلی سی نین سئشنبه گونو 18 دئی 1324 تاریخی ھئیات ریسه سي نین 9 جو جلسه سینده تصویب اولوندو.

آذربایجان مجلس میلی سی نین ریسی- حاجی میرزه علی شبوستری

آذربایجان مجلس میلی سی نین کاتبی، م. ولایی

" آذربایجان " شماره 97، دئی 20، یانوار 10

آذربایجان میلی حؤکومتینین قراری

تئهران حؤکومتی نین خایانه سیاستی نتیجه سینده آذربایجانین بوتون شهر و کندلرینده وجودا گلن مالی و تجارتی بؤحران گوندن گونه شیدتلمکده و نتیجه ده عوموم آذربایجان خالقینین ایقتیصادی حیاتی شیدین مخاطیرهیه دوشمکده دیر.

بو اسفناک حالی مو شاهده اندن آذربایجانین توجار، کسبه و مالیکلری موکرر صورتده کتین و شیفاھن میلی حؤکومه موراجیعت ایندیپ تعجیلی علاج ایستدیکلری و میلی حؤکومتین الینده اولان گنتیش معلومات ایجاب اندیر کی بؤحرانین قاباغینی آلماق اوچون جیدی تدبیرلر گؤروب آذربایجانین تجارت ماللاری اوچون بازار آختار سین. بو موضوع میلی دؤولتین برنامه سینده و خالقین نومایندملری طرفیندن تصدیق و قبول ایندیلن باشقا سندلرده داخی قنید ایندیلمیشدیر.

آذربایجان خالقینی بوندان آرتیق تئهران حۆكومتی نین او یونلارینا قوربان انتمک اولماز. تئز یا گنج گرک ایقتیصادی بۇحران خاتیمه تاپسین. بونون اوچون میلی حۆكومت موسقیمن خارجی اولکلرله تجارت مونسبیاتی وجودا گنیرملی و بو مونسبیاتی تجارتی پنیمانلار واسیطه سیله دوزگون یولونا قویماق قصدیله میلی حۆكومت اؤزونون 24 دئی تاریخی جلسه سینده توجار و اربابلارین موراجیعتنامه سینی دقیق موطالیعه اندیب و بو خصوصدا آشاغیداکی قراری قبول ائتدیله:

1 – تجارت ایقتیصادی وزیرینن ریاستی آلتیندا ایقتیصاد و مالییه ویزارتخانالارینن عالی روتبه و خییره مامورلاریندان بیر کومیسسیون اینتیخاب اولونسون. بو ایشه لازیم اولان ایطیلاعات و مداریکی توپالیب چوخ تئز بیر زاماندا ایشه باشلاسن و صلاحیتدار خارجی مقامات ایله دانیشیغا گیریسن.

2 – بو پنیمانی آذربایجان اوچون داها منفعتلی بیر صورتده حل انتمک مقصدیله تجارت و مالییه ویزارتلری آذربایجانین واریدات و صادیراتینی دقیقن موعین اندیب اولارین کامیل امار و احصایه سینی بیر هفته یه قدر هنیات دؤولته تقدیم ائتسینلر.

2 – آذربایجان صادیرات ماللارینن حقیقی ارزیشین موعین انتمک اوچون تجارت ویزارتی ماحاریبه دن اولکی قییمتلری بیر داها نظر دن کنجریب، مشروح و موفصل بیر صورتده ایطیلاعات توپلاسن و یوخاریدا قنید اندیلن کومیسسیون ایختیارینا قویسون.

3 – خارجی اولکلرله موسقیم تجارت پنیمانینی عملی و قانونی صورتده تنظیم و اجرا انتمک اوچون قانون لایحه سی حاضیر لانیب مجلس میلی نظرینه یئتیریلسن.

آذربایجان میلی حۆكومتی نین باش وزیر ی- میر جعفر پیشه وری

«آذربایجان»، شماره 101، دنی 25، یانوار 15

مجلس میلی میزین ریاست هنیاتینه

معلوم اولدوغو اوزره مجلس میلی و میلی حۆكومتیمیز اؤزونو مجلس موسیسان اعلان ائدن کونقره میلی نین قراری اوزره تشکیل اولونوب ایشه باشلامیشدیر. بو ایسه کافی دئییلدیر. لازیم گلیر چوخ تئز بیر زاماندا اولکهنین اوصول ایداره سینی و دؤولت تشکیلاتینی دموکراتیک اساسلار اوزره قورماق اوچون مجلس موسیسان دعوت اندیلیب قانون اساسی یازیلسن. اونا گوره مجلس نوماینده لریندن آشاغیدا آدلاری قنید اولونان 15 نفرین ایضاسی ایله بیر لایحه حاضیر لانیب مجلسه تقدیم اولونور و ایکی فوریتله اونون موذاکیره و تصویب اولونماسی تقاضا اندیلیر.

مجلس نوماینده لریندن آغایان: علی ماشینچی- آتش خان بیات ماکو- عبدالحسین احمدی- رحیمزاده بادکوبه چی- عبدالعلی پڑو هیده- چاوشی- داداش تقیزاده- حسن زفیری- رسام موزعزاده- داوود گرگیان- شاهین- پنبه یی- معرفت صفایی- هلال ناصری- پیشنمازی.

مجلس موسیسان و قانون اساسی حاقیندا مجلس میلی نین تصویب ائتدیگی قانون لایحه سی

1- آذربایجانین مجلس میلی سی اولکهنین دموکراتلیق اوصول اوزره اداره اندیلمه سی لوزومونو نظره آلیب قانون اساسی (کونستیتوسیون) لایحه سی تنظیم انتمک اوچون میلی حۆكومتیمیزین باش وزیر ی آقایی میر جعفر پیشه وری نین صدارتی و آشاغیدا آدلاری قنید اولونان اشخاصین عوضولوگو ایله 15 نفر دن عیبارت بیر هنیات اینتیخاب ائدیله:

آقيان: ديبايان، محمد عضيما، صاديق پادقان، فريدون ابراهيمي، زين العابدين قيامي، خانيم شمس جدي، عبدوللاه رحيمي، اسماعيل شمس، دوكتور جاويد مهتاش، آتش بيات ماکو، سيمون ميقيرديجيان، خانيم عفيقه تورکي، عبدولعلي پڙوهيده، شنيخ موسا کياني.

بو هئياته تاپشيرير کي، بير آيين مودتبنده آذربايجانين اساسي قانونون (کونستيتوسيون) لايحه سيني تنظيم انديب مجلس ميلي به تقديم ائتسين.

2- خالقين نظريني بيلمک و وطنپرست اشخاصين فيکريندن ايستيفاده ائتمک اوچون لايحه مجلس موسيسان تشکيلندن قاباق قزئتلرده يازيليب، عومومون نظرينه يئتيشسين و اشخاصين گؤستریشلريني توپلاييب ايستيفاده ائتمک اوچون قانون اساسي تنظيمينه مأمور اولان هئيات طرفيندن موعين بير کوميسيون تشکيل اولونسون.

3- اساسي قانونلار تهيه و تنظيم انديليککن آذربايجان ميلي، مدني، سياسي، ايقتيصادي و ايجتيماعي وضعيتي نظرده دوتماق ايله برابر اونون هر جهندن ترقی ائتمه سيني تامين ائتمک اوچون خارجي اولکلر ايله آزادانه علاقه و خصوصن تجارت رابيطه سي ياراتماق وسيله لري لايحه ده داها آيدين و داها آچيق بير صورتده گؤستريلملي دير.

آذربايجان مجلس ميلي سيني ريسي- حاجي ميرزه علي شبوستري

" آذربايجان " شوماره 102، دني 26، يانوار 16